

Jaarverslag 2017

BankGiroLoterij

2017

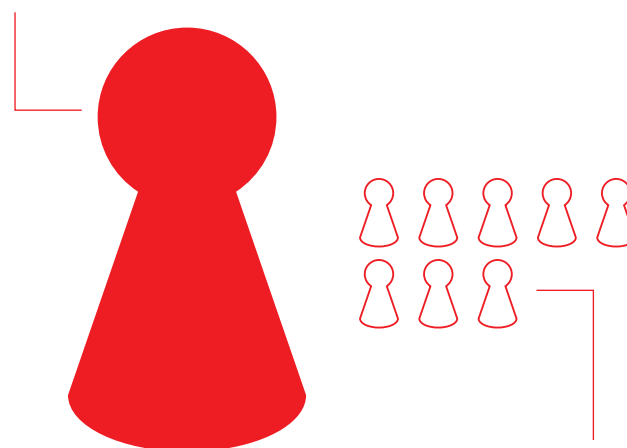
Jaaroverzicht

863.093 loten in december

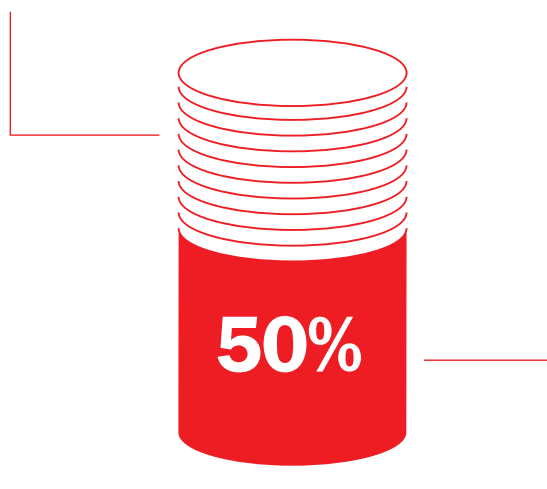
2.152.856 prijzen

67 culturele partners

waarvan **8** eenmalig

€ 149.623.150 inleg

€ 74.811.575 afdracht

2002 – 2017:

930,4
miljoen euro

voor culturele partners

Jaarverslag 2017

BankGiro Loterij

Missie

De BankGiro Loterij is de cultuurloterij van Nederland.

Wij steunen partners die werken aan cultuur en behoud van cultureel erfgoed.

Wij werven fondsen voor onze partners en geven bekendheid aan hun werk door het organiseren van een loterij.

In Koninklijk Theater Carré Amsterdam trakteren we in het weekend van 14 januari onze deelnemers op de meest gevarieerde editie van de BankGiro Loterij Nieuwjaarsconcerten ooit. Diverse artiesten, onder wie onze ambassadeur Ilse DeLange, brengen Hollandse meesters als Jan Steen en Vincent van Gogh een muzikaal eerbetoon.

Inhoud

Voorwoord voorzitter Raad van Commissarissen – Laetitia Griffith	4
Voorwoord directievoorzitter – Boudewijn Poelmann	5
Voel je vip met de BankGiro Loterij	6

Hoofdstuk 1 – Onze partners

Het Goed Geld Gala 2018	10
Verdeling van de gelden: de criteria	12
Onze bijdrage aan cultuur	14
Nieuwe partner	28
Extra projecten	28
De Traanroeier winnaar Molenprijs 2017	30
BankGiro Loterij Fonds	31
Eenmalige schenkingen	32
TextielMuseum wint Museumprijs 2017	34
Onze partners op de kaart	35

Hoofdstuk 2 – Prijzen en belevenissen

Iedere dag winnaars	36
Beleef meer met de BankGiro Loterij	40

Hoofdstuk 3 – Werven en Informeren

Meer deelnemers, meer mogelijkheden	42
Onze partners in het nieuws	45
Onze ambassadeurs	47

Hoofdstuk 4 – Onze organisatie

Zo werken we aan onze missie	48
Ons nieuwe huis	54
Cijfers van de BankGiro Loterij	58
Cijfers partners BankGiro Loterij	59
Fondsenwerving als hoofddoelstelling van het kansspelbeleid	61
Onderdeel van een grote familie	63

Cover

Op woensdag 4 oktober opent koningin Máxima de tentoonstelling 'Tien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij'. Deze reizende expositie laat door heel Nederland tien belangrijke kunstwerken zien die (mede) met steun van de BankGiro Loterij werden aangekocht.

Op de foto koningin Máxima samen met directeur Emilie Gordenker van het Mauritshuis voor 'Portret van een oude man' van Rembrandt.

Immaterieel erfgoed

Het jaar 2017 gaat de geschiedenis in als het jaar waarin het begrip 'goededoelenloterij' is geplaatst op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed. Dat betekent erkenning dat wij met onze goededoelenloterijen in een eeuwenoude Nederlandse traditie staan van fondsenwerving voor een betere wereld door middel van een loterij. Wij zijn daar trots op.

Hoge opbrengst voor de samenleving

2017 was ook het jaar waarin na een lange formatie een nieuwe coalitie tot stand kwam. Een nieuwe regering, een nieuw geluid. De passage in het regeerakkoord die over het kansspelbeleid gaat, biedt hoop. Het kabinet wil de afdracht aan sport en goede doelen niet aantasten. Dat sterkt ons in de ambitie om hoge opbrengsten voor de samenleving bijeen te brengen. Opbrengsten die ook echt een verschil kunnen maken, die dingen in beweging kunnen zetten.

Steeds meer bezoekers

Neem bijvoorbeeld de BankGiro Loterij VIP-KAART, die iedere deelnemer cadeau krijgt. Het gebruik van de kaart neemt elk jaar verder toe. Ook deelnemers die voorheen nauwelijks een culturele instelling bezochten, kiezen ervoor dit vaker te doen. Eind december zien we een recordaantal van 3.000 kaartgebruikers per dag. Unieke tentoonstellingen als 'Hollandse Meesters' in de Hermitage Amsterdam dragen bij aan dit succes. Ook culturele evenementen zoals de BankGiro

Loterij Nieuwjaarsconcerten en de tiende editie van de BankGiro Loterij Museumprijs stimuleren onze deelnemers tot culturele uitstapjes.

Onze drijfveren

Wij zijn niet alleen trots op de resultaten, we blijven ook kritisch op wat we doen en hoe. Ons proces van beoordelen, toekennen en evalueren is erop gericht dat de partners die een bijdrage krijgen ons vertrouwen kunnen genieten en hun werk voor cultuur en behoud van cultureel erfgoed kunnen intensiveren.

Dat is niet gemakkelijk, er zijn altijd meer gegadigden voor een bijdrage van onze loterijen dan we kunnen honoreren. Het dwingt ons extra goed te kijken naar zaken als effectiviteit, vernieuwing, draagkracht en mogelijke partnerschappen, en die aspecten ook na toekenning te monitoren.

Versterken van culturele organisaties die het verschil kunnen maken, vertrouwen geven, vlieg-wiel zijn en zo verandering tot stand brengen: dit geeft onze ambitie gestalte en inspireert ons.

A blue ink handwritten signature, likely of Laetitia Griffith.

*Laetitia Griffith
Voorzitter Raad van Commissarissen
Holding Nationale Goede Doelen
Loterijen N.V.*

Winnen en beleven

Bij de BankGiro Loterij vinden we dat je cultuur moet beleven en vieren. Samen met onze 67 culturele partners en ruim 620.000 deelnemers doen we dat met vele culturele activiteiten en de uitreiking van prijzen. Elke dag en overal in het land organiseren we met elkaar de meest fantastische deelnemers-evenementen, exclusief voor wie meespeelt met de BankGiro Loterij. Je een dag speciaal voelen, uitverkoren, iets ervaren wat je nooit had durven dromen. Dat gevoel krijgen tienduizenden deelnemers en winnaars in de BankGiro Loterij.

Van Groningen tot Zeeland

In 2017 bedanken de culturele partners de deelnemers op nog een bijzondere manier. Bijna iedere maand opent een museum in een van de twaalf provincies zijn deuren. Deze 'Open Dagen' bieden gratis toegang en exclusieve workshops, lezingen en rondleidingen. Het resultaat is meer dan 24.000 blijde deelnemers over de vloer van Twente tot Drenthe en van Groningen tot Zeeland.

Vips

Voor al onze deelnemers geldt dat zij zich te allen tijde een vip kunnen voelen door simpelweg hun BankGiro Loterij VIP-KAART mee te nemen naar een van de vijftig aangesloten musea. Daarvoor krijgen ze gratis toegang, geen wachtrijen en daarmee is het wel erg makkelijk om even tijdens een lunchpauze binnen te lopen of misschien toch een hele dag te struinen door een museum. Of je bezoekt IDFA, Oerol, Pinkpop of het Amsterdam Light Festival, het kan allemaal met de VIP-KAART.

Topstukken on tour

Van 4 oktober 2017 tot en met 25 maart 2018 gaan tien topstukken, verworven dankzij de deelnemers van de BankGiro Loterij, als een 'reizend circus' langs verschillende musea in Nederland. Met deze bijzondere samenwerking op initiatief van onze culturele partners zetten zij onze deelnemers en de aankopen in het zonnetje. Koningin Máxima opent de eerste expositie van grootmeesters als Rembrandt, Appel en Picasso in het Mauritshuis.

Beleef meer

Ook online valt er meer te beleven. Elke week delen we een video onder de noemer 'Dit wil je weten' of 'Dat wil je zien'. Zo neemt balletdanseres Igone de Jongh, die in 2017 de rol van Mata Hari speelt, ons graag mee naar het Fries Museum, naar de grootste Mata Hari-tentoonstelling ooit.

Meer winnen én meer beleven. Dat spreekt in 2017 steeds meer mensen aan. De opbrengst stijgt dan ook stevig met bijna 12 procent. In 2018 gaan we hier door het hele land, samen met onze ruim zestig partners, in volle vaart mee door.

Boudewijn Poelmann
Directievoorzitter

Voel je vip met de BankGiro Loterij

De BankGiro Loterij vindt alle deelnemers belangrijk, want met hun deelname steunen zij culturele organisaties. Daarom behandelen wij onze deelnemers als een vip: een 'very important person'. Ze krijgen van ons een speciale BankGiro Loterij VIP-KAART waarmee zij hun verbondenheid met cultuur in Nederland uitdragen en extra voordelen krijgen. Onze deelnemers stellen dat zeer op prijs en weten 'de weg naar cultuur' steeds vaker te vinden.

Elke deelnemer ontvangt de BankGiro Loterij VIP-KAART die recht geeft op heel veel voordelen.

Genieten van cultuur

Uit onderzoek blijkt dat Nederlanders het bezoek aan musea en andere culturele instellingen duur vinden. Met de BankGiro Loterij VIP-KAART hebben onze deelnemers daar weinig last van en kunnen volop genieten van kunst en cultuur:

- Ze hebben gratis toegang tot vijftig vooraanstaande musea in Nederland.
- Ze krijgen tot wel 50 procent korting op dagjes en avondjes uit.
- Ze maken kans op exclusieve VIP-evenementen.

Met de VIP-KAART leggen onze deelnemers en hun introducés meer dan 250.000 museumbezoeken af. Ook kopen zij rond de 60.000 tickets voor musicals, festi-

vals, concerten en theaters en ruim 50.000 deelnemers gebruiken de VIP-KAART om exclusieve evenementen bij te wonen. De komende jaren willen we onze deelnemers nog meer met onze partners kennis laten maken door het aantal VIP-KAARTaanbiedingen en cultuurgerelateerde prijzen te verhogen.

Steun aan cultuur

Met al die bezoeken steunen onze deelnemers de culturele partners

Op 28 oktober krijgen deelnemers van de BankGiro Loterij een vipontvangst tijdens een exclusieve avondopenstelling in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. In alle rust kunnen zij de unieke expositie 'Nineveh' bekijken.

Tien deelnemers met introducés worden als vip onthaald bij het Nederlands Film Festival, inclusief privéchauffeur en een overnachting in een luxehotel.

nog eens extra. Voor elk bezoek dat onze deelnemers met de VIP-KAART aan een van de deelne-

mende musea brengen, krijgt dat museum een bijdrage. Dat levert naast de reguliere steun van de BankGiro Loterij extra inkomsten op.

Win meer, beleef meer

De missie van de BankGiro Loterij is om zo veel mogelijk deelnemers kennis te laten nemen van datgene wat zij mede mogelijk maken. Daarom zoeken we voor onze deelnemers en winnaars naar onvergetelijke gebeurtenissen zoals exclusieve (avond)openstellingen, bijzondere masterclasses, kijkjes achter de schermen en bijzondere evenementen met onze ambassadeurs. Onze partners slagen er steeds in om deelnemers op een bijzondere manier te verrassen.

Veel beleefd

Onze deelnemers hebben met de BankGiro Loterij VIP-KAART in 2017 veel kunnen beleven. Een kleine greep:

- Op zaterdag 4 februari zijn vijf deelnemers met introductie in de wolken met een vipontvangst bij het Internationaal Film Festival Rotterdam, inclusief bubbels, privéchauffeur en een overnachting in een luxehotel.
- Ook de 55 gasten van het gouden bruidspaar Klitsie zullen het feest nooit vergeten: ze mogen dineren in Paleis Het Loo.
- De belangstelling van onze deelnemers om als een van de eersten de twee reuzenpanda's in Ouwehands Dierenpark te zien is zo groot dat we nog een tweede weekend exclusief voor hen organiseren. Ruim 15.000 deelnemers en introducties kunnen zo kennismaken met Wu Wen en Xing Ya.
- VIP-KAARThouders kunnen al heel snel na de opening van 'The American Dream' exclusief genieten van deze bijzondere expositie in het Drents Museum.
- Voor poppenspeelster Marieloes Koopman komt een droom uit als

Tijdens de Uitmarkt in Amsterdam genieten onze deelnemers van een rondvaart en van de voorstelling van Herman van Veen, inclusief 'Meet-and-Greet'.

zij een workshop poppenspelen wint met de poppen uit de musical 'The Lion King'.

Vips in de bak

Negen deelnemers met een introductie krijgen in november een

exclusieve rondleiding in de voormalige gevangenis van Haarlem bij de voorstelling 'Gevangenis Monologen'. Mevrouw De Groot

In het Drents Museum kunnen deelnemers tijdens de tentoonstelling 'The American Dream - American Realism van 1945 tot heden' met idolen van toen op de foto.

Poppenspeelster Marieloes Koopman ziet haar droom uitkomen: ze mag met de poppen van 'The Lion King' oefenen.

Het echtpaar Klitsie viert een heel bijzonder gouden huwelijks: ze mogen samen met 55 gasten dineren in Paleis Het Loo.

uit Purmerend is een van de gelukkigsten: 'Ik speel al zo'n vijftien jaar mee met de BankGiro Loterij. Sinds de BankGiro Loterij VIP-KAART er is, win ik allerlei

evenementen, zoals een speciaal concert van meesterpianist Ronald Brautigam in het Rijksmuseum en het toneelstuk 'Werther' in Eindhoven. En nu dit!'

Mevrouw De Groot uit Purmerend ontmoet na de voorstelling 'Gevangenis Monologen' acteur Kenneth Herdigein.

In oktober geniet mevrouw De Kok met haar familie van een exclusief diner in het Van Goghmuseum.

Zondag 10 december opent de Efteling de poort voor ruim 9.000 VIPKAART-houders en hun introducés.

Open Dagen in de buurt

Gedurende het jaar organiseren wij BankGiro Loterij Open Dagen in heel Nederland. Deelnemers krijgen naast gratis toegang voor twee personen een bijzonder programma voorgeschoteld. Het is voor ons en de partners een belangrijk moment om de deelnemers te bedanken voor hun betrokkenheid. Bijna 25.000

deelnemers en introducés bezoeken de Open Dagen in Museum de Fundatie, Het Spoorwegmuseum, Zeeuws Museum, Fries Museum, Bonnekantmuseum, Groninger Museum, Nederlands Openluchtmuseum, Paleis Het Loo, Het Noordbrabants Museum, Van Abbemuseum, Kunsthal Rotterdam, Museum Boijmans Van Beuningen, Zuiderzeemuseum, Hermitage Amsterdam en Drents Museum.

Bij de Open Dag in het Bonnekantmuseum kunnen deelnemers samen met hun introducés een creatieve workshop volgen.

Deelnemers krijgen een vipontvangst als ze Museum de Fundatie binnenstapen tijdens de Open Dagen.

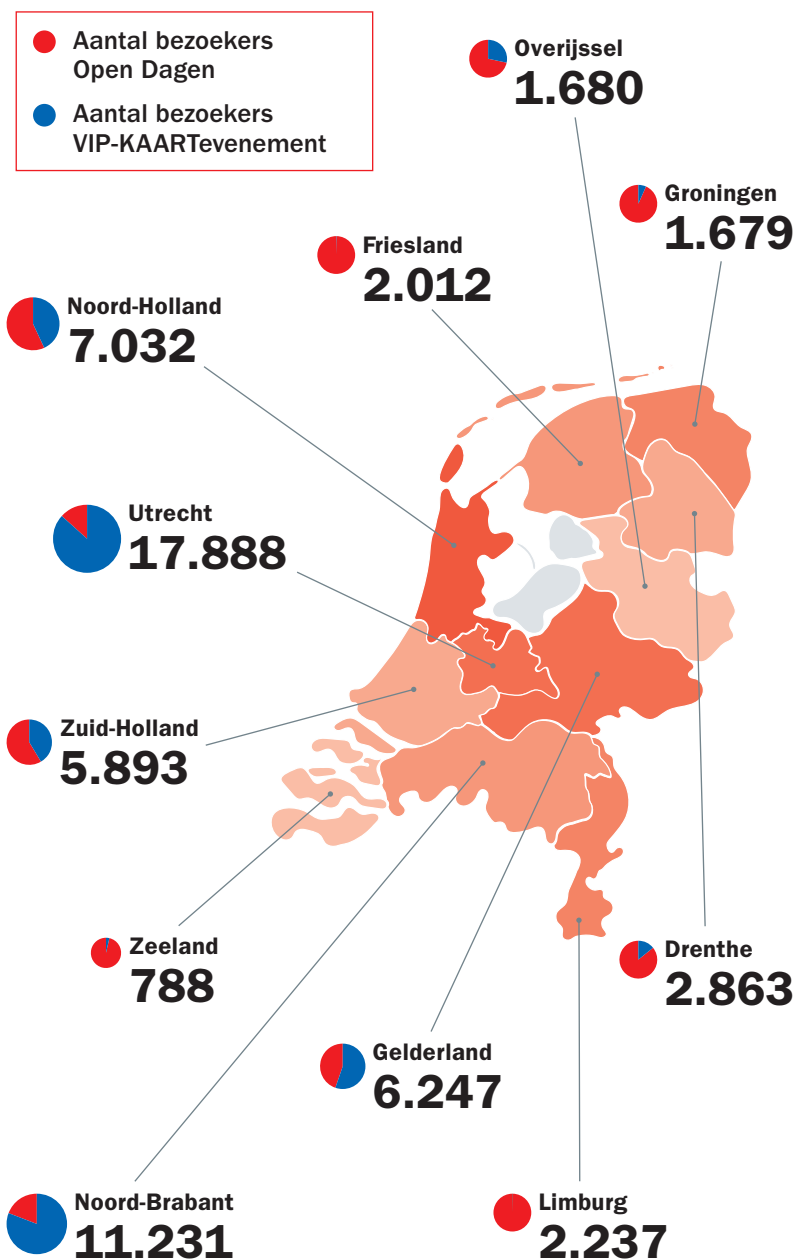
We heten bezoekers van de Open Dagen welkom met heerlijk gebak.

Tijdens de Open Dagen in het Groninger Museum is er extra belangstelling voor de beelden van Rodin.

Open Dagen en VIP-KAARTevenementen in 2017

In 2017 organiseren wij in nauwe samenwerking met onze partners unieke evenementen, waaronder de BankGiro Loterij Open Dagen, met in totaal bijna 60.000 bezoekers.

Het Goed Geld Gala 2018

De 67 culturele partners van de BankGiro Loterij horen in Singer Laren dat zij samen het recordbedrag van 74,8 miljoen euro verdelen.

Iedereen die met de BankGiro Loterij samenwerkt, kijkt elk jaar weer uit naar het Goed Geld Gala. Daar maakt de loterij bekend hoe zij de opbrengst uit het voor-

gaande jaar onder haar culturele partners verdeelt. Het Goed Geld Gala 2018 is extra feestelijk, want de loterij kan meer geld weggeven dan ooit.

Aangenaam

In een stampvol, gerenoveerd Singer Laren komen partners, deelnemers, medewerkers, vrienden,

Emeritus hoogleraar Herman Pleij maakt de aanwezigen in zijn speech duidelijk dat cultuur noodzaak is.

We verwelkomen Maritiem Museum Rotterdam als onze nieuwe partner.

Ambassadeur Ilse DeLange zingt op het gala het toepasselijke nummer 'A Change Is Gonna Come' van Sam Cooke.

ambassadeurs, commissarissen, journalisten en relaties meteen al in de goede stemming. Nick & Simon zingen aan het begin van het gala het lied 'Aangenaam' tegen de achtergrond van een moderne, levende uitvoering van het schilderij van Jan Steen, 'Het vrolijke huisgezin'. Zo ontmoeten oude en nieuwe cultuur elkaar.

Partnerschap

Directievoorzitter Boudewijn Poelmann neemt de aanwezigen vervolgens mee naar drie jaar geleden. Toen introduceerde de BankGiro Loterij het partnerschap. Daar ligt volgens Poelmann de sleutel van het succes van de BankGiro Loterij. 'We werken inmiddels intensiever dan ooit samen. We organiseren met elkaar de meest fantastische, exclusieve deelnemersevenementen. Belevissen die je mee kunt maken als je meespeelt met de BankGiro Loterij ... iets ervaren wat niet te koop is en wat je nooit had kunnen dromen.'

Eigen werving

De BankGiro Loterij VIP-KAART levert de partners extra inkomsten op door de vergoeding die zij per bezoeker krijgen. En de inkomsten van de partners groeien nog meer door de eigen werving. 'Sinds de introductie van het concept "partnerschap" groeit uw inkomen ook dankzij uw eigen geoormerkte loten', meldt Boudewijn Poelmann. 'Daar zien we een flink stijgende lijn. Afgelopen jaar groeide het aantal geoormerkte loten naar 210.000. Dat is maar liefst 50.000 meer dan het jaar daarvoor.'

Applaus

Managing director Michiel Verboven benadrukt de rol van de partners. 'U hebt afgelopen jaar onze deelnemers buitengewoon goed ontvangen, verrast en weten te boeien. Daarom vraag ik u een luid applaus voor uzelf!' Michiel Verboven vervolgt zijn verhaal met de presentatie van de uiterst mooie cijfers over 2017.

NEMO in Amsterdam krijgt van voorzitter Boudewijn Poelmann de cheque van de extra bijdrage voor de laatste fase van de vernieuwing van de permanente expositie.

De nieuwe recordopbrengst is 149,6 miljoen euro en de afdracht aan de partners komt daarmee op 74,8 miljoen euro, een stijging van bijna 12 procent!

Blockbusterfonds gaat door

Een mooi voorbeeld van hoe we beleving in praktijk brengen, is onze deelname aan het Blockbusterfonds. In 2017 bestond het fonds vijf jaar en wij hebben gezamenlijk met de andere partners besloten de samenwerking voor onbepaalde tijd voort te zetten. In de komende jaren zijn er dus weer volop kansen voor bijzondere en grootse tentoonstellingen en theatervoorstellingen.

Cultuur is noodzaak

Gastpreker emeritus hoogleraar Herman Pleij gaat in zijn toespraak dieper in op cultuur. 'Cultuur wordt vaak afgedaan als troost, vermaak, een vrijetijdsbesteding.

Maar cultuur is veel meer. Het is een experimenteerveld, een mentaliteitsmotor. Dat is de basis voor de belangrijke beslissingen in onze samenleving. En cultuur leert je relativeren; het aangewezen wapen tegen extremisme en terrorisme. Daarom is cultuur noodzaak en een taak van de overheid. Daar kunnen we niet altijd op vertrouwen. Gelukkig hebben we een cultuurloterij in Nederland die dan bijspringt.'

Dit jaar is de presentatie van het Goed Geld Gala in handen van ambassadeur Albert Verlinde.

Managing director Michiel Verboven maakt een recordbedrag bekend: 74,8 miljoen euro voor de culturele partners.

Verdeling van de gelden: de criteria

Blijdschap alom bij de culturele partners van de BankGiro Loterij zodra de cheques met mooie bedragen uit de enveloppen komen.

De BankGiro Loterij werkt samen met haar partners aan cultuur en behoud van cultureel erfgoed. De betrokken culturele organisaties kunnen de jaarlijkse bijdrage van de loterij onder andere gebruiken voor aankoop, behoud en presentatie van de vaste collectie.

Zorgvuldige keuzes

We krijgen meer aanvragen dan we kunnen honoreren en we moeten zorgvuldig omgaan met het geld dat honderdduizenden deelnemers elk jaar bijeenbrengen. Daarom beslist het hoogste orgaan van de BankGiro Loterij, de Raad van Commissarissen, over de verdeling. Binnen de cultuursector kiezen we voor financiering van museumcollecties en restauratie van monumenten in Nederland. Daarbij zijn de blijvende aard en publieke toegankelijkheid belangrijk. De BankGiro Loterij kijkt daarnaast met extra interesse naar voorlopers binnen de sector. Onze voorkeur gaat uit naar instellingen met een ondernemende, innova-

tieve visie zowel op de inhoudelijke kant van hun werkterrein als op het gebied van fondsenwerving en marketing. Bij de eenmalige schenkingen ligt de nadruk op monumentenzorg, verbouwingen en herinrichtingen.

Toekenningscriteria

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage dient de aanvrager in ieder geval te voldoen aan de volgende criteria:

1. Behoud, verrijking en/of toegankelijkheid van het nationale openbaar cultuurbezit en cultureel erfgoed

De BankGiro Loterij steunt instellingen die zich inzetten voor het

nationale openbaar cultuurbezit. De bijdrage wordt bij voorkeur besteed aan aankoop, restauratie en presentatie van de vaste collectie en voor monumentenzorg. Daarnaast mag de bijdrage worden besteed aan onderdelen van de bedrijfsvoering die gericht zijn op de ontsluiting van de collectie voor het brede publiek. Daarbij gaan we ervan uit dat de aanvrager zelf kan voorzien in zijn basisvoorzieningen voor exploitatie (huisvesting, personeel, vaste inrichting en beheer en behoud van de collecties in brede zin, registratie, beveiliging, openstelling en instandhouding van de juiste bewaaromstandigheden). De BankGiro Loterij financiert niet rechtstreeks podiumkunsten en daaraan gerelateerde instellingen of evenementen als theaters, festivals en poppodia. Daarvoor draagt de loterij jaarlijks substantieel bij aan fondsen als het BankGiro Loterij Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

2. Groot bereik

De deelnemers van de BankGiro Loterij komen uit heel Nederland. Daarom steunen wij in Nederland gevestigde instellingen met een bovenregionale of nationale uitstraling.

3. Breed maatschappelijk draagvlak en publieke waardering

De maatschappelijke relevantie komt tot uiting in onder andere de omvang van de eigen fondsenwerving, het aantal bezoekers, donateurs, vrienden, leden, andere steun van derden of aanwezigheid in het maatschappelijk debat.

4. Eigen fondsenwerving van minimaal 400.000 euro

De minimale bijdrage van de BankGiro Loterij bedraagt 200.000 euro. Om een te grote financiële afhankelijkheid van de BankGiro Loterij te voorkomen, dient een aanvragende organisatie aan eigen fondsenwerving (waarin inbegre-

pen kaartverkoop) een bedrag van minimaal 400.000 euro te genereren.

5. Professionele organisatie

Wij gaan ervan uit dat de organisatie professioneel is en zich inzet voor doeleinden van algemeen belang. Dat wil zeggen dat binnen de organisatie professionals werkzaam zijn, een beleidsplan gemaakt is en indien van toepassing een collectieplan voorhanden is. Ook moet de bestuurlijke organisatie op orde zijn, in de zin dat de organisatie goed, efficiënt en verantwoord geleid wordt. Vanzelfsprekend houdt de organisatie zich aan de bestaande codes die voor de sector zijn opgesteld zoals de 'Governance Code Cultuur'. Van organisaties die fondsen werven bij het Nederlandse publiek verwachten wij dat zij in het bezit zijn van een Erkenning voor Goede Doelen, tenzij er een gegronde reden is om die niet te hebben.

6. Aanvullend op bestaande kring van partners

Binnen de sector 'cultureel erfgoed' geven wij de voorkeur aan aanvragers die aanvullend werken op de instellingen die reeds

een bijdrage ontvangen van de BankGiro Loterij.

Verdeelsleutel

Drie partners ontvangen een procentueel aandeel van de ongeoormerkte opbrengst uit de twaalf reguliere trekkingen.

Van de ongeoormerkte afdracht tot 25 miljoen euro is de verdeling als volgt:

- Prins Bernhard Cultuurfonds 29%
- 4 Rijksmusea (Kröller-Müller Museum, Mauritshuis, Rijksmuseum en Van Gogh Museum) 20%
- BankGiro Loterij Fonds (Stichting DOEN) 12%

Van de ongeoormerkte afdracht boven 25 miljoen euro is de verdeling als volgt:

- Prins Bernhard Cultuurfonds 23%
- 4 Rijksmusea (Kröller-Müller Museum, Mauritshuis, Rijksmuseum en Van Gogh Museum) 9%
- BankGiro Loterij Fonds (Stichting DOEN) 5%

Het Frans Hals Museum verwerkelijkt met onze steun een publieke kunstsalon met panoramisch uitzicht over de binnenstad van Haarlem.

De andere partners ontvangen jaarlijks een vast bedrag. Partners krijgen ook de ruimte om de loterijbijdrage te gebruiken voor 'ontsluiting van de collectie in combinatie met een informerende functie voor een breed publiek'. Dit zijn activiteiten die ervoor zorgen dat het grote publiek nog meer van de collectie van het betreffende museum kan genieten, bijvoorbeeld via een tv-programma. Regelmatig hebben we evaluaties met de culturele organisaties die onze steun krijgen.

Extra trekkingen

De opbrengst van onze jaarlijkse extra trekkingen hebben wij bestemd voor extra projecten van partners. De vaste partners kunnen daar elk jaar een projectvoorstel voor indienen. In 2017 ondersteunen wij zeven extra projecten. Zie pagina 28 en 29.

Gerichte steun

Ook in 2017 hebben wij culturele instellingen weer kunnen steunen met 'goededoelprijzen'. Bijvoorbeeld door toegangsbewijzen voor een bijzondere tentoonstelling als prijs beschikbaar te stellen aan onze deelnemers. Een deel van deze steun gaat in samenwerking met het Blockbusterfonds. Verder werken wij intensief samen met onze culturele partners om deelnemers te werven die specifiek voor die instelling gaan spelen. De helft van de inleg gaat naar de culturele instelling die de deelnemer kiest, in 2017 gaat dat in totaal om ruim 15 miljoen euro. Tot slot ontvangen de partners een bedrag per bezoek met de BankGiro Loterij VIP-KAART.

Met de extra bijdrage kan Museum Boijmans Van Beuningen het centrale trappenhuis realiseren om het depot voor het publiek te ontsluiten.

Beeld en Geluid, hét instituut in Nederland voor media-cultuur, is dolblij met de cheque die zij van ambassadeur Leontine Borsato ontvangen.

Onze bijdrage aan cultuur

De BankGiro Loterij is de cultuurloterij van Nederland. Alle 67 partners kunnen door onze steun en samenwerking bijzondere dingen doen op het terrein van cultuur en behoud van cultureel erfgoed. Graag stellen we onze culturele partners aan u voor.

Naast onze vaste partners, maakt u vervolgens kennis met onze nieuwe partner en het BankGiro Loterij Fonds. We sluiten af met de culturele instellingen die een eenmalige schenking ontvangen en een overzichtskaart van Nederland met alle partners.

4 Rijksmusea

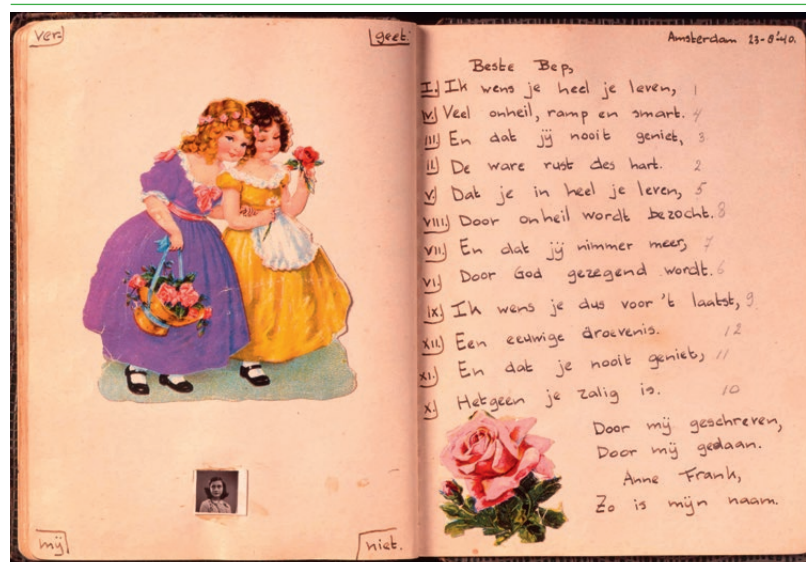
Bijdrage 2017: € 7.259.052
Plus geoormerkte loten Rijksmuseum: € 844.735
Plus goededoelenprijzen Rijksmuseum: € 342.998
Plus geoormerkte loten Kröller-Müller Museum: € 63.282
Plus goededoelenprijzen Kröller-Müller Museum: € 267.427
Plus geoormerkte loten Mauritshuis: € 270.567
Plus goededoelenprijzen Mauritshuis: € 110.978
Plus geoormerkte loten Van Gogh Museum: € 68.103
Plus goededoelenprijzen Van Gogh Museum: € 60.012
Totaal 2017: € 9.287.154
1998 t/m 2017: € 151,1 miljoen

Het Kröller-Müller Museum, Mauritshuis, Rijksmuseum en Van Gogh Museum zijn belangrijke culturele schatkamers met bijzondere meesterwerken. Dankzij de deelnemers van de BankGiro Loterij hebben deze vier musea tussen 1999 en 2016 bijzondere aankopen kunnen doen. Tien van deze topstukken gaan van 4 oktober 2017 tot 25 maart 2018 op tournee door Nederland, te beginnen in het Mauritshuis. Koningin Máxima verricht in het Mauritshuis onder grote belangstelling de opening van de reizende tentoonstelling. De werken van onder anderen Jacob van Ruisdael, Roelant Savery en Rembrandt trekken langs zes musea in zes provincies. De ochtend na de officiële opening zijn leden van de Eerste en Tweede Kamer uitgenodigd voor een bijzonder ontbijt

tussen de kunstwerken. De expositie is een prachtig voorbeeld van de rol die de loterij speelt in de wereld van cultuur.

Kröller-Müller Museum

De beeldentuin van het Kröller-Müller Museum is met 160 sculpturen van beeldbepalende kunstenaars een van de grootste in Europa. In het museum vinden jaarlijks meer dan 300.000 bezoekers uit binnen- en buitenland de op een na grootste verzameling werken van Van Gogh. De sculptuur 'Petite chouette' van Picasso en het werk 'Tête d'enfant endormi' van

In 2017 heeft de Anne Frank Stichting een deel van de bijdrage van de loterij gebruikt voor de aankoop van een poëziealbum met daarin een handgeschreven versje van Anne Frank.

Constantin Brancusi zijn de inbreng van het Kröller-Müller Museum in 'Tien topstukken on tour'.

Mauritshuis

Het bezoekersaantal van het schitterend gelegen, gerestaureerde Mauritshuis in Den Haag stijgt naar zo'n 420.000 bezoekers. Na de succesvolle expositie van werken uit de Britse Royal Collection aan het begin van 2017 volgt in de tweede helft van het jaar een tentoonstelling met Vlaamse meesters, onder wie Jordaens en Rubens, uit de collectie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen. Daarmee bevestigt het museum zijn reputatie als hét museum voor schilderkunst uit de zeventiende eeuw.

Rijksmuseum

Het Rijksmuseum in Amsterdam kan dankzij een extra bijdrage van de loterij starten met het innoverende project 'Muziek in het Rijksmuseum'. Dotan treedt op in de passage en drie deelnemers winnen een 'Meet-and-Greet' met deze singer-songwriter. Samen met een pianoconcert op de eregalerij en een

muziekavond in de tuin brengt het museum zo de instrumenten uit zijn collectie en de rol van muziek in de beeldende kunst onder de aandacht.

Van Gogh Museum

Het Van Gogh Museum blijft met ruim 2 miljoen bezoekers in 2017 een van de bestbezochte musea in Nederland. Dit jaar krijgt één bezoeker die deelnemer wordt van de BankGiro Loterij een heel bijzonder welkomstcadeau: een diner en exclusieve rondleiding met familie en vrienden in het museum. Op 25 maart grijpen vierhonderd deelnemers de kans om tijdens een exclusieve avondopenstelling de bijzondere prenttentoonstelling 'Prints in Paris 1900. Van elitair tot populair' te bezoeken.

Amsterdam Museum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 2.376
Plus goededoelenprijzen: € 45.965
2006 t/m 2017: € 3,4 miljoen

In de zomer presenteert het Amsterdam Museum de tentoonstelling 'Puck & Hans – couture locale' over het iconische Nederlandse modeduo Puck & Hans. Hun kledingontwerpen kenmerkten zich in de jaren zeventig, tachtig en negentig door een mix van exclusieve materialen, kwaliteit en speelsheid. Vijf deelnemers met elk een introductie zitten tijdens de Amsterdam Fashion Week samen met Puck en Hans op de eerste rij bij een modeshow.

Anne Frank Stichting

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 26.447
Plus goededoelenprijzen: € 7.280
2006 t/m 2017: € 4,2 miljoen

Een bezoek aan het Anne Frank Huis is voor vele bezoekers aan Amsterdam een 'must'. Jaarlijks ontvangt dit bijzondere museum rond 1,3 miljoen bezoekers. Het Anne Frank Huis gaat vernieuwen om dieper in te kunnen gaan op het levensverhaal van Anne Frank. Hiermee wil het museum een jonge generatie aanspreken. Daarnaast

Koningin Máxima ontvangt bij de opening van de reizende expositie 'Tien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij' afbeeldingen van de meesterwerken uit handen van Emilie Gordenker, directeur van het Mauritshuis.

krijgt het museum meer ruimte door de voormalige studentenwoningen aan de Westermarkt bij het gebouw te betrekken.

Beeld en Geluid

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 169.531
Plus goededoelenprijzen: € 47.132
2006 t/m 2017: € 4,7 miljoen

Beeld en Geluid is hét instituut voor mediacultuur; een inspirerende, creatieve en toegankelijke ontmoetingsplek. Het instituut toont vanuit mediahistorisch perspectief actuele ontwikkelingen rondom mens, media

en maatschappij. De eerste tentoonstelling ter wereld over YouTube, 'Let's YouTube', trok tot 9 juli maar liefst 140.000 bezoekers. Tijdens deze tentoonstelling volgden tachtig deelnemers van de BankGiro Loterij een workshop 'Vloggen voor 50-plussers' van RTL-nieuwslezer en populair vlogger Jan de Hoop.

BOEi

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 117.855
2006 t/m 2017: € 8,2 miljoen

BOEi zet zich in voor behoud van industrieel, agrarisch en religieus

erfgoed. In Leeuwarden nadert de herbestemming van de voormalige Blokhuispoort-gevangenis haar voltooiing: een rijksmonument dat plaats gaat bieden aan een bibliotheek, hotel, horeca, poppodium, galeries en (creatieve) bedrijven, waaronder een onlangs geopende perserij voor vinylplaten. In 2018 zal dit tevens dé hotspot zijn van Leeuwarden als Culturele Hoofdstad van Europa. Bij de restauratie speelt circulariteit een belangrijke rol: het gebouw wordt bijvoorbeeld verwarmd door een biomassacentrale op snoeiafval uit Leeuwarden.

Tijdens Leeuwarden Culturele Hoofdstad in 2018 speelt de door BOEi herontwikkelde Blokhuispoort-gevangenis een centrale rol.

Het Centraal Museum Utrecht pakt in de zomer groots uit met een nieuwe modetentoonstelling. Voor het eerst staan meer dan honderd hoogtepunten uit de eigen modeverzameling in de schijnwerpers.

Bonnefantmuseum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 553
Plus goededoelenprijzen: € 35.576
2006 t/m 2017: € 2,5 miljoen

Tijdens het meerdaagse popfestival Pinkpop is het Limburgse Bonnefantmuseum voor de vierde keer op rij aanwezig met een tentoonstelling in het Bonnefant Pinkpopmuseum. Daar toont het voor het eerst fotografie van Nederlands bekendste tatoeëerder en kunstenaar Henk Schiffmacher. Op 14 en 15 oktober zijn in het museum de Limburgse BankGiro Loterij Open Dagen. Onze deelnemers krijgen samen met drie introducés gratis toegang tot het museum, waar zij genieten van een speciaal programma met rondleidingen, workshops en een optreden van de beste Elvis-imitator van Nederland.

Centraal Museum Utrecht

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 4.034
Plus goededoelenprijzen: € 36.080
2006 t/m 2017: € 4,2 miljoen

Het Centraal Museum Utrecht viert in 2017 dat honderd jaar geleden in Utrecht de eerste betaalde modeconservator werd aangenomen. Dat was bijzonder in de wereld. In de

tentoonstelling 'Uit de mode' zet het museum ruim honderd hoogtepunten uit de eigen collectie in de spotlights, variërend van achttiende-eeuwse robes tot experimentele herenpakken van nu. Iconen als Jan Taminiau, Iris van Herpen en Viktor en Rolf zijn vertegenwoordigd.

Het Concertgebouw heeft als eerste concertzaal in Nederland de prestigieuze BREEAM-NL In Use-certificering verworven. Het ontvangt dit certificaat voor de vooruitgang in verduurzaming die het de afgelopen jaren met onze steun heeft kunnen realiseren.

Cobra Museum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 61.796
Plus goededoelenprijzen: € 963
2000 t/m 2017: € 8,8 miljoen

De baanbrekende naoorlogse kunstbeweging Cobra speelt de hoofdrol in het Cobra Museum in Amstelveen. Daarmee is dit het enige museum ter wereld dat zich wijdt aan de missie om Cobra-kunst breed en toegankelijk te presenteren. Ook andere kunstenaars komen aan bod. Zo presenteert het museum in het najaar een unieke tentoonstelling met tekeningen, schilderijen, wandtapijten en objecten van de wereldberoemde architect Le Corbusier.

Het Concertgebouw

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 1.249.133
Plus goededoelenprijzen: € 36.647
2000 t/m 2017: € 13,7 miljoen

Het Concertgebouw benut de bijdrage van de BankGiro Loterij om duurzame doelstellingen te verwezenlijken. Dit krijgt onder meer vorm met energiezuinige installaties en verlichting en duurzaam beheer. In 2017 krijgt Het Concertgebouw daar als eerste con-

Het Rijksmuseum is heel blij met onze steun bij de aankoop van het botanische fotoboek 'Photographs of British Algae' van Anna Atkins. Het is het eerste uitgebrachte fotoboek en bevat werk van de eerste vrouwelijke fotograaf. Er zijn op dit moment ongeveer twintig complete of incomplete exemplaren van het boek bekend. Het door het Rijksmuseum verworven exemplaar is zeldzaam door het grote aantal (307) en de zeer goede conditie van de foto's en de negentiende-eeuwse band.

certzaal in Nederland het BREEAM-NL In Use-certificaat voor in de categorieën 'gebouw' en 'beheer'. Jaarlijks genieten ruim 700.000 bezoekers er van meer dan 900 activiteiten.

Drents Museum

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 91.990
Plus goededoelenprijzen: € 47.514
2008 t/m 2017: € 4,1 miljoen

Het Drents Museum heeft in de loop der jaren een naam opgebouwd met grote archeologie- en kunsttentoonstellingen. 'The Great Liao' past perfect in deze traditie en vertelt het bijzondere verhaal van de machtige Liaodynastie in de tiende en elfde eeuw. Op 2 december opent het museum zijn

Hoogtepunt van de tentoonstelling 'The Great Liao' in het Drents Museum is het graf van de prinses van Chen en dan vooral haar gouden dodenmasker uit de collectie van het Inner Mongolia Museum, Hohhot (China).

deuren exclusief voor onze deelnemers met een avond over 'The American Dream'. Bijna 2.500 deelnemers bezochten de BankGiro Loterij Open Dagen in het Drents Museum.

EYE

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geormerkte loten: € 16.457
Plus bijdrage Blockbusterfonds: € 78.208
Plus goededoelenprijzen: € 4.221
2012 t/m 2017: € 2,3 miljoen

Filmmuseum EYE toont in het opvallende gebouw aan het IJ in

Foam wijdt een tentoonstelling aan de vermaarde fotograaf Gordon Parks, die fotografie gebruikte om de verregaande verdeeldheid in de Amerikaanse samenleving bloot te leggen.

In 2017 kan het Groninger Museum mede dankzij onze steun een van de grootste aankopen in zijn geschiedenis doen: een kast van de Groningse drukker en kunstenaar Hendrik Nicolaas Werkman. De kast uit 1943 heeft twaalf panelen met geschilderde bijbelse voorstellingen. Het is een van de belangrijkste werken van Werkman en blijft nu behouden voor Groningen.

Amsterdam de filmgeschiedenis: van films zonder geluid tot de nieuwste digitale producties. Met steun van het Blockbusterfonds komt de tentoonstelling over een van 's werelds bekendste filmregisseurs tot stand: 'Martin Scorsese – The Exhibition'. BankGiro Loterij VIP-KAARthouders mogen met een introductie gratis naar binnen.

Foam

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geormerkte loten: € 64.864
Plus goededoelenprijzen: € 12.245
2007 t/m 2017: € 6,8 miljoen

Foam laat een zo breed mogelijk publiek genieten van alle facetten van de fotografie. Daarbij volgt de ene na de andere spraakmakende tentoonstelling. In de zomer besteedt Foam uitgebreid aandacht aan de legendarische Amerikaanse fotograaf Gordon Parks (1912-2006). Op 2 september genieten 75 deelnemers van een exclusieve avond in Foam met live jazzmuziek en verschillende workshops.

Frans Hals Museum | De Hallen Haarlem

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geormerkte loten: € 27.189
Plus extra project: € 496.000
Plus goededoelenprijzen: € 22.847
2008 t/m 2017: € 3,1 miljoen

Het museum ontleent zijn naam aan de Haarlemse meesterportretist Frans Hals. Bezoekers maken kennis met de

ongekende bloei van de schilderkunst in de Gouden Eeuw. In de dependance De Hallen Haarlem is eigentijdse beeldende kunst te bewonderen. Vanaf 2018 gaan de locaties verder onder één naam: Frans Hals Museum. Vanaf 11 november kan iedereen naar de tentoonstelling 'De kunst van het lachen. Humor in de Gouden Eeuw' met zestig topstukken van onder meer Rembrandt, Frans Hals en Jan Steen.

Fries Museum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geormerkte loten: € 30.685
Plus goededoelenprijzen: € 25.778
2008 t/m 2017: € 2,5 miljoen

Op 14 oktober, honderd jaar na haar dood voor een Frans vuurpeloton, opent in het Fries Museum de grootste tentoonstelling over Mata Hari ooit.

In 2018 is Leeuwarden de Culturele Hoofdstad van Europa. Het Fries Museum bereidt zich daar in 2017 al op voor. Op 14 oktober, honderd jaar na haar dood, opent de grootste Mata Hari-tentoonstelling ooit. De bezoeker leert Margaretha Zelle kennen, het in Leeuwarden geboren meisje achter de iconische Mata Hari.

De Noorse schilder Johan Christian Dahl (1788-1857) is beroemd geworden met zijn romantische schilderijen van landschappen. Museum Boijmans Van Beuningen koopt met onze steun het werk 'Landschap bij maanlicht' uit 1823, dat perfect in deze categorie valt en de collectie van het museum mooi aanvult.

Gemeentemuseum Den Haag

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 221.338
Plus goededoelenprijzen: € 302.221
2006 t/m 2017: € 7,4 miljoen

In 2017 is het honderd jaar geleden dat de kunstbeweging De Stijl werd opgericht. Nederland viert dit met het themajaar 'Mondriaan to Dutch Design'. Met 's werelds grootste collectie Mondriaans en een van de grootste collecties van De Stijl is het Gemeentemuseum Den Haag een hoofdrolspeler in dit jubileumjaar met tal van tentoonstellingen en activiteiten rond deze belangrijke kunststroming.

Groninger Museum

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 233.315
Plus goededoelenprijzen: € 50.594
2006 t/m 2017: € 4,2 miljoen

Na de grootste tentoonstelling ooit in Nederland van de Franse beeldhouwer Auguste Rodin presenteert

het Groninger Museum opnieuw een spraakmakende solotentoonstelling. 'Hide & Seek, Maarten Baas' toont het werk van deze kunstenaar. Zijn ontwerpen bevinden zich tussen kunst en design en hij is een van de meest invloedrijke Nederlandse ontwerpers

Het Gemeentemuseum Den Haag verworft in 2017 het essentiële stuk 'Nobby Bloke' van Sarah Lucas. Lucas is een van de leden van de Young British Artists (YBAs), een groep kunstenaars die in de jaren negentig de Britse kunstscene domineerde. Het werk van Lucas is nadrukkelijk van de straat: eenduidig, rauw en expliciet.

van het begin van de 21e eeuw. Tijdens de BankGiro Loterij Open Dagen bezoeken meer dan 1.500 Groningse deelnemers het museum.

Hermitage Amsterdam

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 121.191
Plus bijdrage Blockbusterfonds: € 150.000
Plus goededoelenprijzen: € 67.981
1999 t/m 2017: € 18,3 miljoen

Voor het eerst in zijn bestaan heeft de Hermitage Amsterdam vele Hollandse meesters uit de beroemde collectie in Sint-Petersburg naar Nederland gehaald. Tot mei 2018 zijn de werken van Rembrandt, Frans Hals en Gerard Dou na 250 jaar even 'thuis'. Dankzij onze extra bijdrage opent Hermitage Amsterdam de nieuwe attractie 'Panorama Amsterdam. City Time Lapse'. Deze 'surroundshow' volgt de groei van Amsterdam vanaf de plek van het museum.

De Hollandsche Molen

Bijdrage 2017: € 400.000
Plus geoormerkte loten: € 28.330
2000 t/m 2017: € 9,4 miljoen

De Hollandsche Molen is sinds 1923 de drijvende kracht achter de instandhouding van molens in Nederland. De vereniging organiseert met onze steun de jaarlijkse Nationale Molendag en de BankGiro Loterij Molenprijs.

Ook voor moleneigenaren en andere molenprofessionals is zij actief, onder andere met technisch advies en het molenaarsexamen. Lees meer over de Molenprijs op pagina 30.

Jeugdcultuurfonds

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 26.534
2014 t/m 2017: € 0,9 miljoen

Het Jeugdcultuurfonds en het Jeugdsportfonds, beneficiënt van de VriendenLoterij, zijn begin 2017 gefuseerd. Samen maken zij het mogelijk dat kinderen tussen vier en achttien jaar uit financieel minder draagkrachtige gezinnen kunnen sporten, dansen, muziek maken, toneelspelen of aan beeldende kunst kunnen doen. Het fonds betaalt de contributie. Sport en kunst- en cultuureducatie dragen bij aan meer zelfvertrouwen, zijn goed voor het concentratievermogen en vergroten de kans op een betere toekomst.

Joods Historisch Museum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 13.190
Plus goededoelenprijzen: € 14.099
2000 t/m 2017: € 4,8 miljoen

Het Joods Historisch Museum is onderdeel van het Joods Cultureel Kwartier (JCK) in Amsterdam. Naast het museum bestaat dat uit het

Tijdens een speciale avondopenstelling van de tentoonstelling 'Maria' in Museum Catharijneconvent treden operadiva Tanja Kross en harpiste Lavinia Meijer op voor 120 deelnemers. Tanja Kross zingt er het Ave Maria.

werk van vrouwelijke kunstenaars. Eind 2017 start het museum met een uitbreiding en nieuwbouw. Na de verbouwing opent Museum Arnhem naar verwachting eind 2019 zijn deuren voor het publiek. Tijdens de sluiting blijft het museum actief en zichtbaar in en buiten Arnhem.

Museum Beelden aan Zee

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 1.743
Plus goededoelenprijzen: € 16.137
2008 t/m 2017: € 2,6 miljoen

Het eerste beeldje voor de collectie Beelden aan Zee werd in 1969 gekocht door de stichters van het museum. Inmiddels omvat de collectie meer dan duizend beelden. Dit jaar kunnen onze VIP-KAARThouders samen met een introducé tot begin maart nog gratis de verrassende sculpturen van Pablo Picasso bekijken. Deze expositie krijgt steun van het Blockbusterfonds en laat zeldzaam keramisch werk zien uit de beste Europese collecties.

Museum Boijmans Van Beuningen

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus extra project: € 1.500.000
Plus goededoelenprijzen: € 18.177
2006 t/m 2017: € 8,4 miljoen

Museum Boijmans Van Beuningen bezit een collectie met 150.000 objec-

totaal andere opstelling te zien. Onze deelnemers merken dat tijdens de Open Dagen in november, waar ze bij de designtentoonstelling 'Change the System' gratis naar binnen mogen. Ondertussen bouwt het museum aan een heel bijzonder depot, dat in 2020 de volledige collectie voor het publiek moet ontsluiten.

Museum Catharijneconvent

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 86.001
Plus goededoelenprijzen: € 20.303
2012 t/m 2017: € 2,2 miljoen

Museum Catharijneconvent is een rijksmuseum voor christelijke kunst. In het Lutherjaar 2017 kan een tentoonstelling over deze kerkhervormer niet ontbreken. Met onze extra bijdrage uit 2015 heeft Museum Catharijneconvent het baanbrekende initiatief genomen om elf kerken en

twee synagogen voor het publiek open te stellen. Onze deelnemers krijgen met hun VIP-KAART een speciale ontvangst bij dit 'Grootste Museum van Nederland'.

Museum de Fundatie

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 313.611
Plus goededoelenprijzen: € 47.141
2008 t/m 2017: € 3,1 miljoen

Ongeveer 1.200 deelnemers bezoeken de Overijsselse BankGiro Loterij Open Dagen in Museum de Fundatie rondom de tentoonstelling over Werner T bke en Joseph Klibansky. Op de avond van 10 juni ontvangt acteur en schilder Jeroen Krabbé twintig deelnemers en geeft hun een rondleiding over de tentoonstelling van zijn eigen werk. Na afloop genieten ze samen van een borrel en lekkere hapjes.

Het Van Gogh Museum verwierft het portret dat Edvard Munch in 1906 schilderde van Felix Auerbach. Vanwege de vele artistieke en persoonlijke parallellen tussen Munch en Van Gogh past dit werk perfect binnen de collectie van het museum. Beide kunstenaars richtten zich op het expressief weergeven van het menselijke bestaan in krachtige en sprekende kleurcontrasten. Omdat Munch dit werk zelf uitkoos voor de belangrijke Sonderbund-tentoonstelling in 1912, weten we dat hijzelf zeer tevreden was met het resultaat. De BankGiro Loterij maakte de aankoop mede mogelijk.

Deze bijzondere platenspeeldoos met speelkam uit 1900 van de bekende Symphonionfabriek uit Leipzig laat drie platen tegelijkertijd spelen. Daarmee is de klank vele malen voller dan van een enkele speelkam. Voorwaarde is wel dat het instrument perfect is afgesteld om de drie platen tegelijkertijd te spelen. Museum Speelklok wordt dit jaar met onze steun de trotse eigenaar.

Museum Plus Bus

Bijdrage 2017: € 500.000
2010 t/m 2017: € 4,0 miljoen

Ook in 2017 blijft de belangstelling voor de Museum Plus Bus onverminderd groot. De bus maakt maar liefst 290 ritten. Ruim 11.000 ouderen beleven zo een onvergetelijke dag in de mooiste musea van Nederland. Het dagarrangement omvat vervoer met de Museum Plus Bus en een gastvrij onthaal in de twaalf deelnemende musea.

Museum Speelklok

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 45.482
Plus goededoelenprijzen: € 16.750
2006 t/m 2017: € 4,1 miljoen

In Museum Speelklok is altijd wel wat te beleven. Het museum bezit een uitgebreide collectie van automatisch spelende instrumenten, waarvan de meeste nog functioneren. Vanaf 12 oktober leggen de chique bellenspeelklokken van Museum Speelklok een stukje pikante geschiedenis bloot in de tentoonstelling 'Vieze liedjes op deftige speelklokken'. De tentoonstelling over 'guilty pleasures' uit de achttiende eeuw loopt tot en met 8 april 2018.

Museumkaart

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 537.975
2000 t/m 2017: € 23,8 miljoen

Met de Museumkaart bereikt de Museumvereniging al sinds 1981 een groot en divers publiek. Tegelijkertijd werkt zij aan een sterk en positief imago van Nederlandse musea. Met succes, getuige de ruim 1,3 miljoen Museumkaarthouders. In 2017 organiseert de Museumvereniging de derde Nationale Museumweek, waarin onder het motto 'Ons echte goud' de collec-

Stoomlocomotief Bello, het pronkjuweel van Museumstoomtram Hoorn-Medemblik, kan dankzij onze extra bijdrage uit 2016 straks weer originele rijtuigen gaan trekken.

ties van de Nederlandse musea in de schijnwerpers staan.

Museumstoomtram Hoorn-Medemblik

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 43.671
Plus goededoelenprijzen: € 14.489
2007 t/m 2017: € 3,4 miljoen

Museumstoomtram Hoorn-Medemblik vertelt de rijke geschiedenis van de

stoomtram in Nederland. Na een extra bijdrage voor het station in Hoorn krijgt onze partner nogmaals een extra bijdrage, nu voor de restauratie van twee wagons. Deze horen bij de oudste stoomloc Bello uit 1887. Bezoekers kunnen de hele restauratie volgen in de werkplaats en mogen zelfs een handje helpen. Op 16 juli is het feest voor 250 deelnemers: zij maken een rit in dit rijdende museum.

Acteur en schilder Jeroen Krabbé leidt onze deelnemers zelf rond langs zijn schilderijen in Museum de Fundatie.

Wereldreizigster Floortje Dessing is de eerste bekende Nederlander die uit meer dan 400.000 voorwerpen van het Nationaal Museum van Wereldculturen een selectie maakt om op het station in Leiden tentoon te stellen.

Nationaal Museum van Wereldculturen

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 116.539
Plus bijdrage Blockbusterfonds: € 53.200
Plus goededoelenprijzen: € 113.286
2006 t/m 2017: € 7,3 miljoen

De drie volkenkundige musea, het Tropenmuseum, Museum Volkenkunde en het Afrika Museum, nemen ons mee naar andere culturen. Zoals de Blockbuster tentoonstelling 'Cool Japan' in Museum Volkenkunde. Met een extra bijdrage organiseren de musea 'MUSEUM VAN' waarin vijf bekende Nederlanders hun favoriete objecten kiezen uit de enorme collectie die in het depot ligt opgeslagen. Deze voorwerpen zijn een maand lang te zien in speciaal daarvoor omgebouwde glazen wachtruimtes; mini-musea op de Nederlandse stations. Wereldreizigster Floortje Dessing opent de rij op station Leiden met 'MUSEUM VAN Floortje'.

Naturalis Biodiversity Center

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 350.066
Plus goededoelenprijzen: € 18.378
2006 t/m 2017: € 7,7 miljoen

Naturalis ondergaat een grootschalige verbouwing om medio 2019 als totaal vernieuwd museum open te gaan.

Tot die tijd maakt de tyrannosaurus rex van het museum een reis over de wereld en kan het publiek de tentoonstelling GIF! bezoeken. Naturalis-onderzoeker en gifexpert Freek Vonk laat je daarin kennismaken met onder meer een levend gilamonster en de koningscobra.

Nederlands Fotomuseum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 30.902
Plus goededoelenprijzen: € 14.460
2002 t/m 2017: € 2,6 miljoen

'Genesis' is het levenswerk van de wereldberoemde Braziliaanse fotograaf Sebastião Salgado. Na succesvolle presentaties in New York, Londen en Parijs krijgen de ruim tweehonderd natuurfoto's de ruimte in het Nederlands Fotomuseum. De belangstelling voor de expositie van Salgado in dit nationale museum voor fotografie in Rotterdam is zo overweldigend dat deze wordt verlengd.

Nederlands Openluchtmuseum

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 256.362
Plus goededoelenprijzen: € 196.739
2002 t/m 2017: € 11,2 miljoen

Het Nederlands Openluchtmuseum laat iedereen de geschiedenis van Nederland beleven, aanraken en

ondergaan. De nieuwste presentatie, 'de Canon van Nederland', is een spectaculaire reis door de tijd van hunebed tot heden. In tien enorme 'filmsets' beleven de bezoekers de hoogte- en dieptepunten uit ons verleden. Digitale technieken worden afgewisseld door historische voorwerpen. Tijdens het deelnemersevenement op 4 november treedt Ellen ten Damme op en wint één gezin een overnachting in het museum.

NEMO

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 294.097
Plus extra project: € 1.000.000
Plus goededoelenprijzen: € 202.644
2011 t/m 2017: € 5,0 miljoen

NEMO is het grootste wetenschapsmuseum van Nederland voor iedereen die nieuwsgierig is. Jong en oud kan in het opvallende gebouw zichzelf en

'Loving Vincent' is de eerste compleet geschilderde speelfilm ter wereld. De gelijknamige tentoonstelling in Het Noordbrabants Museum biedt de bezoeker een kijkje achter de schermen van deze intrigerende productie over Vincent van Gogh.

de wereld om zich heen ontdekken en onderzoeken. Op het dak vinden bezoekers niet alleen de tentoonstelling 'Energetica' maar ook een fenomenaal uitzicht over Amsterdam. Tijdens de exclusieve avondopenstelling nemen 570 deelnemers de gelegenheid te baat om het museum te bezoeken.

Het Nieuwe Instituut

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 3.598
Plus goededoelenprijzen: € 2.363
2006 t/m 2017: € 3,9 miljoen

Het Nieuwe Instituut in Rotterdam organiseert inspirerende activiteiten over architectuur, design en digitale cultuur, waaronder tentoonstellingen, onderzoeken, lezingen en publicaties. Het instituut beheert ook zeventien archieven van Nederlandse architecten onder wie Cuypers, Berlage en Rietveld. Museumwoning Huis Sonneveld is een van de best bewaarde woonhuizen in de stijl van Het Nieuwe Bouwen. Tachtig deelnemers krijgen er in april een speciale rondleiding.

De Nieuwe Kerk

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geoormerkte loten: € 45.822
Plus goededoelenprijzen: € 53.099
2010 t/m 2017: € 4,7 miljoen

Met de tentoonstelling 'We have a dream. Gandhi, King, Mandela' bevestigt De Nieuwe Kerk in Amsterdam de rol die zij al decennia heeft als organisator van spraakmakende

Tot en met 29 oktober is in Paleis Het Loo 'Chapeaux! de hoeden van Koningin Beatrix' te zien met daarin een honderdtal hoeden uit de regeerperiode van de koningin.

tentoonstellingen. Niet voor niets bezoeken jaarlijks meer dan 250.000 geïnteresseerden in kunst, fotografie en inspirerende personen en culturen dit uit 1408 daterende kerkgebouw in het hart van de hoofdstad.

Het Noordbrabants Museum

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 160.515
Plus goededoelenprijzen: € 94.820
2010 t/m 2017: € 3,9 miljoen

De zeer succesvolle internationale tentoonstelling 'Jheronimus Bosch –

Visioenen van een genie' heeft voor Het Noordbrabants Museum nog een staartje. Begin dit jaar krijgt het museum in New York de Global Fine Art Award 2016 uitgereikt. In juni start ook de eerste tentoonstelling in Nederland over de roerige jaren tachtig. Op 14 oktober opent 'Loving Vincent: de tentoonstelling' over de totstandkoming van de intrigerende film met dezelfde titel.

Paleis Het Loo

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geoormerkte loten: € 661.348
Plus goededoelenprijzen: € 407.964
2008 t/m 2017: € 6,0 miljoen

In de maanden voor het hoofdgebouw dichtgaat voor een ingrijpende verbouwing onderneemt Paleis Het Loo talloze activiteiten. Een nieuwe loterijdeelnemer mag als welkomstgeschenk met 55 vrienden dineren in het paleis. Ongeveer 4.000 winnaars genieten voor het paleis van een exclusieve opvoering van 'Elisabeth in Concert', met Pia Douwes. Tijdens de BankGiro Loterij Open Dagen in december nemen onze deelnemers voor even afscheid van het paleis.

'I pastor fido' ('De trouwe herder') is een toneelstuk uit 1590 van de Italiaanse schrijver Guarini dat in de zeventiende en achttiende eeuw immens populair was. De Dordtse schilder Aert Schouman (1710-1792) baseerde een uniek kunstwerk op de tragikomedie: hij beschilderde een complete kamer in Dordrecht met scènes uit 'De trouwe herder'. Het is uiterst zeldzaam dat een complete kamerbeschildering uit circa 1742 bewaard is gebleven. Mede dankzij een gulle bijdrage uit het BankGiro Loterij Aankoopfonds van de Vereniging Rembrandt heeft het Dordrechts Museum deze monumentale reeks van bijzondere kunst- en cultuurhistorische waarde kunnen verwerven.

Het Rijksmuseum van Oudheden heeft een van de iconen van de Nederlandse archeologie in zijn bezit gekregen: het 3.500 jaar oude 'zwaard van Ommerschans'. Het is een van de meest zeldzame en bijzondere objecten uit de Nederlandse én Europese prehistorie. Het zwaard werd eind negentiende eeuw gevonden nabij de Ommerschans, een voormalig vestingwerk in het noorden van Overijssel. Later verhuisde het voorwerp met de eigenaren mee naar Duitsland. Nu komt het na bijna negentig jaar weer terug naar Nederland. Conservator Luc Amkreutz toont het zwaard dat mede met onze steun is aangekocht.

Prins Bernhard Cultuurfonds

Bijdrage 2017: € 14.000.000
Plus geoormerkte loten: € 2.194.352
1970 t/m 2017: € 219,0 miljoen

Al meer dan 75 jaar steunt het Prins Bernhard Cultuurfonds cultuur, natuur en wetenschap. Dat doet het fonds met financiële bijdragen en het initiëren van projecten. Geert Mak krijgt in

2017 de oeuvreprijs van het fonds voor zijn grote staat van dienst als schrijver van boeken over onze historie.

BankGiro Loterij Museumprijs

Bijdrage 2017: € 100.000
2016 t/m 2017: € 0,2 miljoen

Voor het tiende jaar reiken wij in samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Museumvereniging de BankGiro Loterij Museumprijs uit. De Museumprijs is een echt publieks-evenement, want nadat de vakjury de genomineerden heeft bekendgemaakt, mag het publiek stemmen. Voor het eerst brengen meer dan 80.000 Nederlanders hun stem uit. Zie ook pagina 34.

Rijksmuseum van Oudheden

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 119.326
Plus bijdrage Blockbusterfonds: € 70.500
Plus goededoelenprijzen: € 32.703
2009 t/m 2017: € 3,4 miljoen

Op 20 oktober herrijst Nineveh, eens de grootste stad ter wereld, in het Rijksmuseum van Oudheden. Met steun van het Blockbusterfonds neemt de tentoonstelling met meer dan 250 objecten de bezoeker mee naar de hoofdstad van het Assyrische wereldrijk. Onze deelnemers krijgen al snel na de opening een viprondleiding tijdens een speciale avondopenstelling. Mede met onze steun kan het museum dit jaar het 3.500 jaar oude 'zwaard van Ommerschans' verwerven.

Het Scheepvaartmuseum

Bijdrage 2017: € 400.000
Plus geoormerkte loten: € 49.688
Plus goededoelenprijzen: € 36.075
2006 t/m 2017: € 7,3 miljoen

Op 14 december lanceert Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam een spectaculaire 'Virtual Reality-tijdreis' getiteld 'Dare to Discover – a VR Journey'. De bezoeker maakt een vlucht over de historische haven van Amsterdam en ziet hoe die zich de afgelopen eeuwen heeft ontwikkeld. Deze presentatie is mogelijk gemaakt met een extra bijdrage van de BankGiro Loterij. De Koningssloep, het VOC-schip Amsterdam en de ijsbreker Christiaan Brunings zijn andere publiekstrekkingen.

Een van de belangrijkste eigenschappen van de Nederlandse schilder Simon Moulijn (1866-1949) is die van schilder van de romantische eenzaamheid. Het Drents Museum koopt met onze steun 'Landschap met boerderij in Drenthe' uit 1894, dat hier een goed voorbeeld van is. Het doek is een mooie aanvulling op de verzameling werken van Simon Moulijn die het museum reeds in bezit heeft.

In het voorjaar verwerft het Amersfoortse museum Flehite met een mooie bijdrage uit het BankGiro Loterij Aankoopfonds van de Vereniging Rembrandt de gouache 'Gezicht op Amersfoort vanaf de Eem' (ca. 1712). De zeventiende-eeuwse schilder Caspar van Wittel werd geboren in Amersfoort en vertrok op jonge leeftijd naar Italië. Daar maakte hij als Gaspare Vanvitelli naam als schilder van stadsgezichten. Dit werk is een van de weinige Nederlandse stadsgezichten die Van Wittel maakte.

Singer Laren

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geormerkte loten: € 51.738
Plus goededoelenprijzen: € 16.484
2006 t/m 2017: € 5,1 miljoen

Singer Laren kreeg in 2013 een extra schenking van 1 miljoen euro van de loterij voor renovatie en nieuwbouw. Op 6 september opent het vernieuwde Singer de deuren van het nieuwe theater en de entreefoyer. Karin Bloemen, Anne Wil Blankers, Youp van 't Hek en het Nederlands Danstheater behoren tot de artiesten die optreden.

Het Spoorwegmuseum

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geormerkte loten: € 237.171
Plus extra project: € 600.000
Plus goededoelenprijzen: € 100.351
2007 t/m 2017: € 5,6 miljoen

Dankzij onze extra bijdrage kan Het Spoorwegmuseum het 'Techlab, een hogeschool voor treintechniek' realiseren. Jonge en oude treinexperts leren er hoe stoom wordt omgezet in beweging of hoe een trein remt. De Utrechtse BankGiro Loterij Open

Dagen trekken 2.350 deelnemers met introductie die het museum gratis bezoeken.

Vlak voor kerst kunnen de eerste nieuwsgierigen in Het Scheepvaartmuseum een spectaculaire 'Virtual Realitytijdreis' maken: 'Dare to Discover – a VR Journey'.

Stedelijk Museum Amsterdam

Bijdrage 2017: € 300.000
Plus geormerkte loten: € 192.210
Plus bijdrage Blockbusterfonds: € 19.764
Plus goededoelenprijzen: € 43.224
2012 t/m 2017: € 2,8 miljoen

De grootse tentoonstelling rond de Zwitserse kunstenaar Jean Tinguely die het Stedelijk Museum Amsterdam met steun van het Blockbusterfonds maakt, loopt in het eerste kwartaal van 2017 met succes door. De aansluitende tentoonstelling van werk van de Nederlandse topfotograaf Ed van der Elsen trekt eveneens veel bezoekers. Op zaterdag 4 maart bezoeken 115 deelnemers beide tentoonstellingen tijdens een exclusieve avondopenstelling.

Teylers Museum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geormerkte loten: € 55.802
Plus goededoelenprijzen: € 21.617
2007 t/m 2017: € 3,1 miljoen

Nederlands oudste museum heeft niet voor niets de ondertitel 'Museum

Dankzij de bijdrage van de deelnemers van de BankGiro Loterij kan het Stedelijk Museum Amsterdam in 2017 het meerjarige Tinguely-project afronden. Alle dertien driedimensionale Tinguely's in de collectie van het museum zijn nu onderzocht en gerestaureerd. De unieke tentoonstelling trekt vele bezoekers van over de hele wereld.

van de Verwondering'. Vanaf 18 mei kunnen bezoekers terug in de tijd naar de periode 1909-1928 toen Nobelprijswinnaar Lorentz zijn eigen laboratorium in Teylers Museum had. De tour is geschikt voor iedereen van tien tot honderd jaar en mogelijk

Koning Willem-Alexander opent in mei het Lorentz Lab van Teylers Museum in Haarlem. Deze theatrale tour door het oorspronkelijke laboratorium van Nobelprijswinnaar Lorentz loopt door tot in 2020.

Met onze steun kan Teylers Museum begin dit jaar een opvallende ruitvormige aquarel van Lourens Alma-Tadema (1836-1912) aankopen. Alma-Tadema was rond 1900 ongekend populair. De opkomst van het modernisme deed zijn ster verbleken, maar zijn populariteit is nu weer stijgende. Deze aquarel is het eerste werk van Alma-Tadema in de collectie van Teylers Museum.

Van Abbemuseum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 19.838
Plus goededoelenprijzen: € 10.684
2007 t/m 2017: € 2,8 miljoen

Tot januari 2021 organiseert het Van Abbemuseum een serie tentoonstellingen en projecten met de eigen collectie. De eerste, ontwikkeld in samenwerking met het Museum of American Art in Berlijn, is 'The Making of Modern Art'. Tijdens de BankGiro Loterij Open Dagen in Noord-Brabant zijn deelnemers welkom in zowel het Van Abbemuseum als Het Noordbrabants Museum.

Vereniging Hendrick de Keyser

Bijdrage 2017: € 1.200.000
Plus geoormerkte loten: € 2.251
2000 t/m 2017: € 18,7 miljoen

Op 3 januari 2018 viert Vereniging Hendrick de Keyser haar honderdjarig jubileum. De vereniging werd opgericht om historische gebouwen te behouden. Inmiddels bezit Hendrick

Dit jaar kan Museum de Fundatie mede met onze steun een 1.30 meter hoog beeld van de hedendaagse kunstenaar Joseph Klibansky aankopen. Het werk heet 'Reflections of Youth' en is gemaakt in 2016 uit gepolijst brons. Klibansky wordt geïnspireerd door technologie, mode, design, architectuur, reizen en muziek en laat een wereld zien die balanceert tussen utopie en schrikbeeld. De kunstenaar heeft zijn studio in Het Gooi en exposeert over de hele wereld.

gemaakt door een extra bijdrage van de BankGiro Loterij. Koning Willem-Alexander is op 17 mei de eerste reiziger.

TwentseWelle

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geoormerkte loten: € 14.202
Plus extra project: € 365.000
Plus goededoelenprijzen: € 2.968
2009 t/m 2017: € 2,4 miljoen

TwentseWelle is een echt familiemuseum waar je de toekomst ontdekt. De tentoonstellingen in het museum inspireren jong en oud om te leren en zelf dingen te bedenken, uit te proberen en in elkaar te zetten. Ter gelegenheid van de tentoonstelling 'De droom van het vliegen' organiseert TwentseWelle speciaal voor vierhonderd van onze deelnemers een familiedag. Jong en oud leert er hoe een vogel in de lucht blijft en hoe zaadjes naar verre oorden zweven.

de Keyser meer dan vierhonderd panden en complexen, waaronder huizen, boerderijen, buitenplaatsen, hofjes, villa's, vissershuisjes en raadhuisen. Ze zijn verspreid over 107 gemeenten en het merendeel wordt verhuurd. De collectie geeft een representatief beeld van de Nederlandse architectuur- en interieurgeschiedenis.

Vereniging Rembrandt

Bijdrage 2017: € 400.000
Plus extra project: € 500.000
2009 t/m 2017: € 3,8 miljoen

Vereniging Rembrandt steunt vanaf haar oprichting in 1883 musea bij belangrijke kunstaankopen. Onze bijdrage gaat naar het BankGiro Loterij Aankoopfonds, waarmee de vereniging aankopen mogelijk maakt voor musea die geen directe steun van de loterij krijgen. De BankGiro Loterij

De aankoop van het werk 'Contra-compositie VII' (1924) van Theo van Doesburg (1883-1931) door Museum De Lakenhal is er één van nationaal belang. Dit schilderij uit Van Doesburgs belangrijkste periode zal in de collectie van Museum De Lakenhal als kernstuk functioneren. Het Leidse museum bezat al een vijftigtal werken die de theoretische principes en idealen van De Stijl weerspiegelen, maar miste een beeldbepalend hoogtepunt. Met de bijdrage van de BankGiro Loterij maakte Vereniging Rembrandt de koop mogelijk.

Paleis Het Loo verwerft mede dankzij onze steun het schilderij 'Vivat Rex' van Elias van den Broeck (1649-1708). Het schilderij zit vol Oranjesymboliek en is een steunbetuiging aan koning-stadhouder Willem III, bouwheer van Paleis Het Loo. De opdrachtgever is onbekend, maar was waarschijnlijk een vermogend aanhanger van Willem III. Het Loo had al een vergelijkbaar werk van de leermeester van Van den Broeck in bezit.

steunt zo het openbaar kunstbezit in alle provincies, steden en kunstmusea in Nederland. Sinds de oprichting in 2010 droeg het fonds bij aan 50 kunst-aankopen van 36 musea.

Zeeuws Museum

Bijdrage 2017: € 200.000
Plus geormerkte loten: € 1.485
Plus goededoelenprijzen: € 4.708
2008 t/m 2017: € 2,0 miljoen

Het Zeeuws Museum in de middeleeuwse abdij in het centrum van Middelburg heeft een nieuwe permanente tentoonstelling. In mei opent Lucas de Man 'Dit is Zeeland'. Honderden stukken uit de collectie vertellen het verhaal van Zeeland en

de Zeeuwen door de eeuwen heen. De nieuwe opstelling is mede mogelijk door de bijdrage van de BankGiro Loterij. Tijdens de Zeeuwse BankGiro Loterij Open Dagen bezoeken meer dan 750 deelnemers het museum.

Zuiderzeemuseum

Bijdrage 2017: € 500.000
Plus geormerkte loten: € 213.015
Plus goededoelenprijzen: € 81.751
2007 t/m 2017: € 7,7 miljoen

Aan het eind van het jaar is het groot feest bij het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. Dankzij onze extra bijdrage kan het museum voor de eerste keer 'Zuiderzeelicht' organiseren. Dit evenement komt elk

jaar in de kerstvakantie terug met oude Zuiderzeeverhalen in beeld, geluid en licht. Dit jaar verzorgt het Zuiderzeemuseum samen met de Hermitage de Noord-Hollandse BankGiro Loterij Open Dagen.

In de kerstvakantie kunnen bezoekers van het Zuiderzeemuseum ook het verhaal van 'Het vrouwtje van Stavoren' meeleven. Schrijver Arthur Japin bewerkte het tot 'Zuiderzeelicht'.

Nieuwe partner

Martiem Museum Rotterdam

Bijdrage 2017: € 200.000
2017: € 0,2 miljoen

Voor het eerst in jaren voegen wij een nieuwe vaste partner toe aan onze familie van culturele topinstel-

lingen. Dat is het Maritiem Museum Rotterdam, een van de oudste maritieme musea in de wereld in een van de grootste havens van de wereld. Jaarlijks ontdekken meer dan 200.000 voornamelijk Nederlandse en jonge bezoekers er de invloed van de maritieme wereld op ons dagelijkse leven. De collectie omvat meer dan 850.000 objecten en behoort tot de wereldtop.

Met de bijdrage van de BankGiro Loterij kan het Maritiem Museum de komende jaren zowel de presentaties in de paviljoens vernieuwen als de collectie schepen en kranen.

Extra projecten

Uit de opbrengst van de extra trekkingen stellen wij fondsen beschikbaar om bijzondere initiatieven van onze partners te steunen. Eenmaal per jaar kunnen de culturele organisaties een voorstel voor deze extra bijdrage indienen. Uit de opbrengst van 2017 steunen wij zeven extra projecten.

Met de extra bijdrage verbouwt het Frans Hals Museum de Vleeshal tot publieke kunstsalon, geïnspireerd op de Parijse kunstsalons uit de negentiende eeuw.

Meet at!

Projectbijdrage: € 496.000

Frans Hals Museum |
De Hallen Haarlem

In 2018 gaat het Frans Hals Museum met zijn belangrijke collectie zeventiende-eeuwse kunst integreren met De Hallen Haarlem, dat juist een twintigste-eeuwse en hedendaagse collectie heeft. Onder de naam Frans Hals Museum ontstaat zo het nieuwe, sprankelende culturele hart van Haarlem waar oude en nieuwe kunst elkaar ontmoeten. De Vleeshal, de huidige locatie van De Hallen, gaat daarin de rol spelen van een publieke kunstsalon met een panoramisch dakterras dat uitzicht biedt over de historische binnenstad. Onze extra bijdrage brengt de realisatie van dit bijzondere project een stap dichterbij.

Kunsthall LIVE! op zondag

Projectbijdrage: € 350.000

Kunsthall Rotterdam

Met spraakmakende tentoonstellingen neemt Kunsthall Rotterdam een unieke positie in binnen het Nederlandse culturele landschap. Gevoed door de grote verscheidenheid aan culturen in Rotterdam wil onze partner de veelzijdigheid van de stad meer laten zien. Dat gaat ze doen op een jaarlijks terugkerend zomerfestival: Kunsthall LIVE! Dit gratis toegankelijke festival laat een breed publiek op een laagdrempel-

Met de extra bijdrage organiseert Het Spoorwegmuseum gedurende drie jaar, twee weken lang een bijzondere reis vol kunst, cultuur, lezingen en verrassingen.

lige manier kennismaken met kunst en cultuur in alle facetten. Onze bijdrage is goed voor achttien speciale edities in de komende drie jaar.

Depot Boijmans Van Beuningen

Projectbijdrage: € 1.500.000

Museum Boijmans Van Beuningen

Museum Boijmans Van Beuningen bouwt direct naast het museum een bijzonder depot. Het Rotterdamse architectenbureau MVRDV ontwierp een 40 meter hoog reflecterend gebouw in het Museumpark. Het wordt het eerste depotgebouw ter wereld waar de kunstverzameling van het museum voor het publiek toegankelijk is. Essentieel daarbij is het centrale trappenhuis, dat direct zicht op de collectie in opslag geeft. Wij dragen graag bij aan de realisatie van dit nieuwe icoon van Rotterdam.

Kunsthall LIVE! is een nieuw, gratis toegankelijk zomerfestival dat jaarlijks op een laagdrempelige manier een breed en divers publiek laat kennismaken met kunst en cultuur.

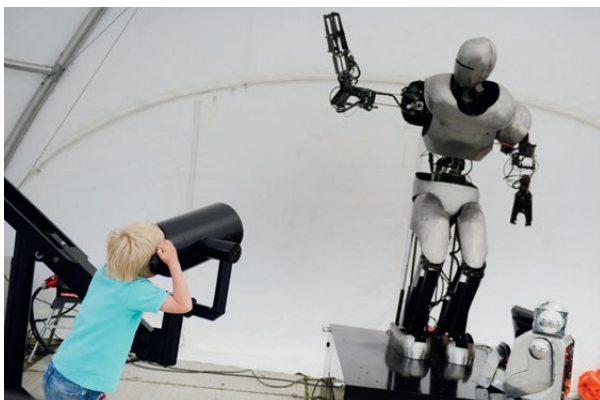
Bezoekers van Museum Boijmans Van Beuningen kunnen straks door het gebouw dwalen en in het centrale trappenhuis de opslagruimtes in het depot bekijken.

Humania| DNA Nederland

Projectbijdrage: € 1.000.000

NEMO

NEMO brengt het verhaal over technologie en wetenschap op een interactieve en laagdrempelige manier dichterbij het publiek. Enige jaren geleden startte het museum een complete vernieuwing, waarbij onze bijdrage voor de herinrichting van het dak in 2014 een stimulans was. Nu staat NEMO voor de laatste en meest ambitieuze fase: de realisatie van de permanente tentoonstelling 'Humania'. Graag dragen we hieraan bij, zodat de bezoeker straks met behulp van de modernste technieken nieuwe dingen over zichzelf ontdekt.

TwentseWelle vaart een nieuwe koers waarbij het draait om 'meedoen en meemaken'.

Het leukste reisje van Nederland

Projectbijdrage: € 600.000

Het Spoorwegmuseum

De komende drie jaar organiseert Het Spoorwegmuseum met onze steun gedurende twee weken een bijzondere reis voor de bezoekers. De ruimtes in het museum worden stations en in elk station komt een bijzonder cultureel evenement. Een lezing, musical, toneel, workshop, voordracht, reisfilm – allemaal in te vullen met en door de andere partners van de BankGiro Loterij. Zo biedt Het Spoorwegmuseum een uniek platform om een grote, nieuwsgierige doelgroep te bereiken.

Humania is het sluitstuk van de succesvolle transformatie van NEMO tot hét Nederlandse wetenschapsmuseum van de 21e eeuw.

De Twentse Museumfabriek

Projectbijdrage: € 365.000

TwentseWelle

TwentseWelle heeft met succes een koerswijziging ingezet. Het museum organiseert geen grote exposities meer, maar laat bezoekers binnen wisselende thema's het cultuur- en natuurhistorisch erfgoed van Twente beleven. De groeiende bezoekersaantallen sterken TwentseWelle om op de ingeslagen

weg door te gaan. De entree krijgt het karakter van een huiskamer, het depot wordt omgebouwd tot het 'Twentelab' en 'De Museumfabriek' krijgt een BankGiro Loterij Auditorium. Straks kunnen bezoekers overal 'aan de slag' met de Twentse cultuur.

BankGiro Loterij Restauratiefonds

Projectbijdrage: € 500.000

Vereniging Rembrandt

Vereniging Rembrandt zet zich al 134 jaar in voor de versterking en bescherming van de 'Collectie Nederland'. Met onze vaste bijdrage vult de vereniging het BankGiro Loterij Aankoopfonds. Musea die geen vaste partner van de loterij zijn, kunnen voor aankopen een beroep doen op dit fonds. Het BankGiro Loterij Restauratiefonds gaat op dezelfde manier werken. Door deze extra steun zullen topstukken van vooral kleinere, regionale musea, die anders misschien in het depot verdwijnen, nu weer gaan stralen en nieuwe bezoekers trekken.

Het BankGiro Loterij Restauratiefonds stelt via de Vereniging Rembrandt aan kleinere, regionale musea budget beschikbaar om restauraties van depotstukken te financieren.

De Traanroeier winnaar Molenprijs 2017

Vereniging De Hollandsche Molen onthult op vrijdag 6 oktober tijdens het derde Nationale Molenfeest de winnaar van BankGiro Loterij Molenprijs: De Traanroeier op Texel. De graanmolen in Oudeschild wint de hoofdprijs van 50.000 euro met een overtuigende meerderheid van 10.794 stemmen. Korenmolen De Hoop in Hellendoorn eindigt als goede tweede met 9.069 stemmen.

Iedereen mag meedoen

Elke molen mag meedingen naar deze jaarlijkse publieksprijs als het projectplan voldoet aan drie criteria: fysieke verbetering van de molen, maatschappelijke

gekoesterde wens in vervulling laten gaan. De projectplannen van de vier genomineerden zijn:

- **Korenmolen De Hoop** streeft naar een nieuw bezoekerscentrum om het groeiende aantal geïnteresseerden te informeren over de bijzondere energieopwekking van

Corina Hordijk, bestuurslid van de Stichting De Traanroeier (tweede van rechts): 'Dat de molen nu waterdicht gemaakt wordt, dat hij blijft draaien en de molenaars aan het werk kunnen, is natuurlijk een fantastisch resultaat.'

uitstraling en een breed draagvlak onder de lokale gemeenschap. Na een voorselectie door de vakjury bepaalt het publiek via www.molenprijs.nl uiteindelijk de winnaar.

Droomwensen

Met de hoofdprijs van 50.000 euro kan de winnende molen een lang-

de molen en zijn oorspronkelijk ambachtelijke functie.

- **Molen De Kroon** in het hart van de Arnhemse wijk Klarendal is een ontmoetingsplek bij uitstek. De molen wil het bezoekerscentrum vergroten en verrijken met een museumwaardige verzameling verhalen over de Klarendallers en hun molen.

Tijd, stormen, zeewind en vogels hebben hun tol geëist. Dankzij de BankGiro Loterij Molenprijs wordt de hele romp van De Traanroeier opnieuw met riet gedekt om dreigende lekkage af te wenden.

- **Graanmolen De Traanroeier** is hard toe aan een nieuw rieten dek. Het huidige dek vertoont gaten en bij lekkage wordt ook de houten constructie bedreigd.
- **De Volmolen in Venray** wordt een uniek exemplaar in Nederland. Na de herbouw zal hier het oude ambacht van wol vollen nieuw leven ingeblazen worden.

Molenfonds

Tijdens het jaarlijkse evenement maakt het Molenfonds naast de winnaar van de Molenprijs ook bekend welk bedrag het uitkeert. Het Molenfonds zorgt voor een structurele financieringsbasis voor restauraties en onderhoud van de Nederlandse molens. Dit jaar ontvangen in totaal negentien molenprojecten gezamenlijk 239.857 euro uit dit fonds.

Einduitslag Molenprijs 2017

In totaal stemt een recordaantal van 30.637 mensen en is er € 69.843 aan prijzengeld uitgekeerd. De winnaar ontvangt € 50.000, de andere finalisten ontvangen elk 1 euro per stem.

De eindstand:

1. Molen De Traanroeier in Oudeschild (Texel, Noord-Holland) € 50.000
2. Molen De Hoop in Hellendoorn (Overijssel) € 9.069
3. De Volmolen in Venray (Limburg) € 5.472
4. Molen De Kroon in Arnhem (Gelderland) € 5.302

BankGiro Loterij Fonds

Bijdrage 2017: € 4.255.029
2004 t/m 2017: € 58,5 miljoen

Het BankGiro Loterij Fonds is het programma voor kunst- en cultuurnitiatieven in Nederland van Stichting DOEN. Initiatieven die het publiek meevoeren in de magische wereld van de verbeelding, hen verwonderen en met elkaar verbinden. Dat is belangrijk, want creativiteit is vaak de motor voor verandering en daagt uit om voorbij het bestaande te denken.

Het BankGiro Loterij Fonds werd twee jaar geleden gelanceerd en borduurt voort op eerdere creatieve programma's die vanuit de jaarlijkse bijdrage van de BankGiro Loterij mogelijk gemaakt zijn. Het fonds werkt graag samen met inspirerende pioniers die risico's durven nemen én verandering veroorzaken. Het biedt deze 'ambassadeurs van de verbeelding' een plek waar zij kunnen aankloppen met

innovatieve ideeën en voorstellen. Juist zij kunnen met hun enthousiasme oude structuren doorbreken en zorgen voor nieuwe perspectieven op bestaande problemen. In 2017 is met de bijdrage van de BankGiro Loterij een recordaantal projecten goedgekeurd; maar liefst 102 projecten ontvangen financiële steun. Maak hieronder kennis met drie inspirerende voorbeelden.

Gevangenis Monologen

Dit succesvolle theaterprogramma bestaat uit verhalen van ex-gedetineerden die samen met bekende schrijvers, onder wie Herman Koch, uitgewerkt zijn tot drie monologen. De 'Gevangenis Monologen' laat een andere kant zien van het gevangenisleven en gedetineerden in Nederland. Via voorstellingen in de gevangenis maakt het publiek kennis met de worstelingen van gedetineerden. Zo komen verschillende leefwerelden bij elkaar en krijgt het publiek een inkijkje in deze gesloten en afgezonderde wereld.
www.gevangenismonologen.nl

Voor de 'Gevangenis Monologen' bewerkte onder anderen Herman Koch het echte verhaal van (ex-)gedetineerden.

Dutch Design Week werpt een blik in de toekomst van de stad. Ook voedselvraagstukken komen daarbij aan bod.

All You Can Art

Sommige mensen komen nauwelijks in aanraking met kunst. Het project 'All You Can Art' brengt daar verandering in. Voor het tweede jaar op rij verplaatst het Instituto Buena Bista (IBB) zijn praktijk voor beeldende kunst van Curaçao naar de Kunsthall in Rotterdam. In de tijdelijke ateliers op verschillende openbare locaties in de stad ervaren allerlei Rotterdammers, van vmbo-

jongeren en senioren tot daklozen en verslaafden, hoe het is om actief met kunst bezig te zijn. De gemaakte kunst is op verschillende locaties in de stad én in de Kunsthall te zien.
www.institutobuenabista.com

Dutch Design Week

De stad is de toekomst, maar wat is de toekomst van de stad? Het World Design Event 2017 laat zien hoe design een bijdrage levert aan de oplossing van vraagstukken die in de samenleving spelen en wat wij als mensen kunnen doen om een 'betere wereld' te maken. Het 'People's Pavilion' op het Ketelhuisplein is het kloppende hart van het evenement. Dit tijdelijke gebouw is volledig ontstaan uit materialen die geleend zijn van Eindhovenaren, bouwbedrijven en ontwerpers en is daarmee 100 procent circulair. Na afloop krijgt iedereen zijn spullen weer heel en ongeschonden terug, alsof er niets is gebeurd. www.ddw.nl

Instituto Buena Bista laat Rotterdammers met het project 'All You Can Art' in de Kunsthall en op plaatsen kras door de stad kennismaken met kunst.

Eenmalige schenkingen

Stichting Werelderfgoed Nederland

Bijdrage 2017: € 325.000

Over de hele wereld zijn op dit moment ruim duizend monumenten die op de UNESCO Werelderfgoedlijst staan. Op die lijst staan alleen monumenten die uniek en onvervangbaar zijn. In Nederland bevinden zich maar liefst tien werelderfgoedmonumenten, waaronder de grachtengordel van Amsterdam, de molens van Kinderdijk en de Waddenzee. Veel Nederlanders kennen het werelderfgoed in eigen land slechts oppervlakkig. Met onze steun gaat Stichting Werelderfgoed Nederland daar verandering in brengen.

Haarlemmermeermuseum De Cruquius, Cruquius

Bijdrage 2017: € 400.000

Al in de negentiende eeuw werd de Haarlemmermeer op spectaculaire wijze drooggelegd. Drie speciaal gebouwde stoomgemalen pompten in drie jaar tijd het meer leeg. De Cruquius is een van die gemalen en werd aangedreven door de grootste stoommachine ter wereld. Het gemaal

is nu een museum. Vanaf 2019 gaan het Haarlemmermeermuseum en Museum De Cruquius samen het verhaal van de Haarlemmermeer presenteren. Onze bijdrage is specifiek bestemd voor de bouw van een nieuw tentoonstellingspaviljoen.

Continium discovery center, Kerkrade

Bijdrage 2017: € 500.000

In het Continium discovery center draait het om het ontdekken van de wereld van wetenschap en techniek. Die verandert razendsnel en daarom is de presentatie 'ExploreZone', over de invloed van wetenschap en techniek op het dagelijkse leven, na tien jaar toe aan vernieuwing. Mede met onze bijdrage kan het museum hiermee gaan beginnen. Medio 2019 zal het publiek in Kerkrade kennis kunnen maken met de nieuwe 'ExploreZone'.

Eusebiuskerk, Arnhem

Bijdrage 2017: € 500.000

De Eusebiuskerk in Arnhem is een van de rijkst gedecoreerde kerken in Nederland. De Eusebius is al meer dan vijfhonderd jaar niet weg te denken uit

Gemaal De Cruquius werd aangedreven door de grootste stoommachine ter wereld en is nog in volle glorie te bewonderen in Haarlemmermeermuseum De Cruquius.

het stadsbeeld en wereldwijd bekend van de Slag om Arnhem aan het eind van de Tweede Wereldoorlog. Al in 2009 is een start gemaakt met de ingrijpende restauratie. Onze bijdrage gaat voor een deel naar de bouw van de zijentrees om de toegankelijkheid te vergroten. Een ander deel is bestemd voor vernieuwing van de museale presentatie.

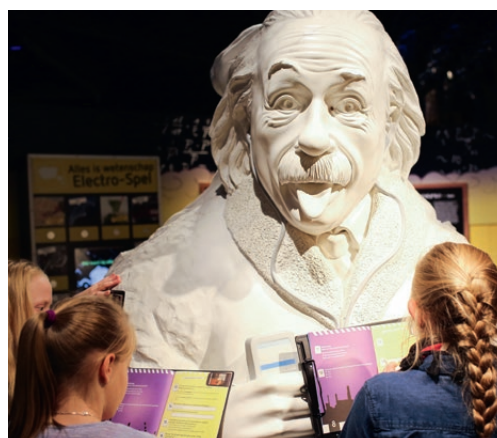
Storyworld, Groningen

Bijdrage 2017: € 500.000

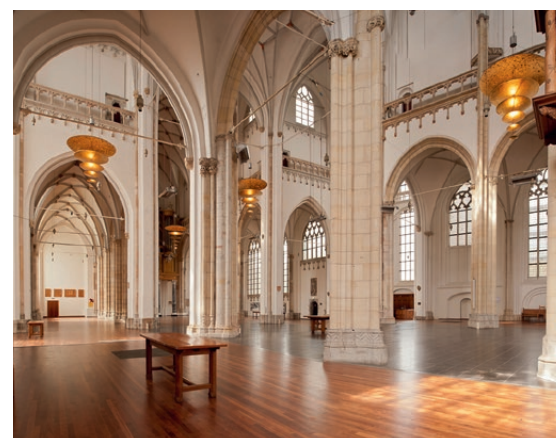
Storyworld komt voort uit het Nederlands Stripmuseum, dat sinds 2004 bestaat. Het krijgt nu een nieuwe plek in het Groninger Forum, hét mediagebouw in Groningen. Op de zevende verdieping van dit spectaculaire gebouw komt in 2019 een interactief en avontuurlijk museum over de universele kracht van het beeldverhaal. Met onze bijdrage kan het museum zijn ambities realiseren.

Dankzij een eenmalige schenking van de loterij kennen straks alle Nederlanders de tien Nederlandse monumenten op de Werelderfgoedlijst.

In Continium discovery center ontdekt de bezoeker via verschillende 'doestations' de wereld van wetenschap en techniek.

De bijdrage van de BankGiro Loterij voor de Eusebiuskerk is specifiek bestemd voor renovatie van de zijentrees en de museale presentatie.

Het Watersnoodmuseum in Ouwkerk geeft een indringend beeld van de ramp op 1 februari 1953.

Gevangenis­museum, Veenhuizen

Bijdrage 2017: € 600.000

Veenhuizen is een van de voormalige veenkoloniën in Drenthe waar in de negentiende eeuw vanuit het hele land paupers naartoe werden gestuurd voor heropvoeding. Een van de gebouwen is het dwanggesticht uit 1823, waarin nu het Gevangenis­museum huist. Het museum vertelt het verhaal over misdaad en straf in Nederland vanaf 1600 tot nu. Jaarlijks trekt het museum

meer dan 120.000 bezoekers, maar daar is het gebouw niet op toegerust. Onze bijdrage stelt het museum in staat het gebouw aan te passen en opnieuw in te richten.

Museon, Den Haag

Bijdrage 2017: € 630.000

Museon in Den Haag onderging in 2016 een inhoudelijke transitie. Het begon als Museum voor het Onderwijs, maar is nu een breed gezinsmuseum met de focus op aardrijkskunde. Het gebouw zelf, een

De vaste presentatie van Museon behandelt op toegankelijke wijze onderwerpen als klimaat, duurzaamheid en voedselproblematiek.

ontwerp van Wim Quist, voldoet echter niet meer aan de moderne eisen. Entree en publieksvoorzieningen zijn dringend aan een 'facelift' toe om de meer dan 220.000 bezoekers per jaar goed te ontvangen. Onze bijdrage is daartoe een steun.

Watersnoodmuseum, Ouwkerk

Bijdrage 2017: € 600.000

Op 1 februari 2018 was het 65 jaar geleden dat Zuidwest-Nederland werd

getroffen door de Watersnoodramp. In de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland braken de dijken door en er verdronken meer dan 1.800 mensen. Het Watersnoodmuseum, erkent tot Nationaal kennis- en herinneringscentrum, gaat met onze steun een deel van de vaste expositie herinrichten rond het thema 'waterveiligheid'. De expositie gaat een verbinding leggen tussen het verleden en de hedendaagse dreiging van het stijgende zeewater.

Het Gevangenis­museum in Veenhuizen vertelt over misdaad en straf in Nederland van 1600 tot nu.

In het Groninger Forum komt het nieuwe museum Storyworld met een unieke collectie strips, animaties en games.

TextielMuseum wint Museumprijs 2017

BankGiro Loterij
MUSEUMPRIJS

‘We zijn ontzettend trots dat we onszelf vanaf nu Museum van het Jaar 2017 mogen noemen. De mooiste ervaring is wel dat iedereen in het museum zich vol overgave heeft ingezet om deze prijs te winnen!’ aldus Errol van de Werdt, directeur van het TextielMuseum in Tilburg. De BankGiro Loterij Museumprijs van 100.000 euro komt op een uitstekend moment voor het TextielMuseum. Daarmee kan het een publieksvriendelijke weefmachine aanschaffen waarop bezoekers in het TextielLab een zelf-ontworpen theedoek kunnen maken.

Duurzaam design

Dit jaar gaat de BankGiro Loterij Museumprijs naar het museum

dat er het beste in slaagt de eigen collectie design en/of mode voor een breed publiek te presenteren.

Met het prijzengeld van 100.000 euro kan het TextielMuseum zijn museum-droom realiseren: de aanschaf van een weefmachine waarop de bezoeker een zelfontworpen theedoek kan produceren.

Van links naar rechts: Siebe Weide, algemeen directeur van de Museumvereniging, Errol van de Werdt, directeur TextielMuseum, Adriana Esmeijer, directeur Prins Bernhard Cultuurfonds en Jeroen Branderhorst, Coördinator Accountmanager Partnerships BankGiro Loterij bij de overhandiging van de cheque van 100.000 euro en een plaquette.

De jury heeft een aantal specifieke beoordelingscriteria toegevoegd zoals duurzaamheid en de toepassing van de voorwerpen of kleding in dagelijks gebruik. Na de voorselectie door de vakjury, kiest het publiek via museumprijs.nl uiteindelijk de winnaar.

Nieuw record

Het TextielMuseum is de enige plek ter wereld waar kunst, design, erfgoed, ambacht en innovatie samenkomen. Kunst, mode en design worden hier bewaard, tentoongesteld en in de gespecialiseerde werkplaats, het TextielLab, ter plekke geproduceerd. Het winnende museum haalt 39,7 procent van de stemmen en met 32.115 stemmen zijn dat er meer dan ooit. De twee andere genomineerde musea, Museum Boijmans Van Beuningen en Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch ein-

digen met respectievelijk 28.008 (34,6 procent) en 20.807 stemmen (25,7 procent).

Populaire publieksprijs

De BankGiro Loterij Museumprijs is een initiatief van het Prins Bernhard Cultuurfonds, de BankGiro Loterij en de Museumvereniging. De prijs heeft als doel musea die zich weten te onderscheiden te belonen en om een breed publiek bij deze musea te betrekken. Het is inmiddels een van de meest aansprekende publieksprijzen voor Nederlandse musea en dat blijkt wel uit het jaarlijks toenemende aantal stemmen. Deze tiende editie is daarop geen uitzondering. Voor het eerst overschrijden we de 80.000 met een recordaantal van 80.930 publieksstemmen.

Onze partners op de kaart

De culturele partners van de BankGiro Loterij zijn verspreid over het hele land.

- Amsterdam Museum
- Anne Frank Stichting
- Cobra Museum
- Het Concertgebouw
- EYE
- Foam
- Hermitage Amsterdam
- Joods Historisch Museum
- NEMO
- De Nieuwe Kerk
- Rijksmuseum
- Het Scheepvaartmuseum
- Stedelijk Museum Amsterdam
- Tropenmuseum
- Van Gogh Museum

• **Haarlemmermeermuseum De Cruquius, Cruquius**

• **Museon, Den Haag**

• **Watersnoodmuseum, Ouwkerk**

• **Maritiem Museum, Rotterdam**

- Nieuwe partner
- Bestaande partners
- Eenmalige schenking

Museumstoomtram
Hoorn-Medemblik

Zuiderzeemuseum

Fries Museum

Groninger Museum

Drents Museum

Museum de Fundatie

• Frans Hals
Museum | De Hallen
Haarlem
• Teylers Museum

Singer Laren

Paleis Het Loo

TwentseWelle

• Museum
Volkenkunde
• Naturalis
Biodiversity Center
• Rijksmuseum
van Oudheden

Beeld en Geluid

Kröller-Müller
Museum

• Gemeentemuseum
Den Haag
• Mauritshuis
• Museum Beelden
aan Zee

• Kunsthal Rotterdam
• Museum Boijmans
Van Beuningen
• Het Nieuwe Instituut
• Nederlands Fotomuseum
• Maritiem Museum Rotterdam

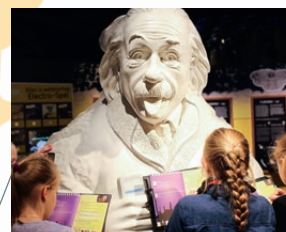
• Centraal
Museum Utrecht
• Museum
Catharijneconvent
• Museum Speelklok
• Het Spoorwegmuseum

• Museum Arnhem
• Nederlands
Openluchtmuseum
Afrika Museum

Noordbrabants
Museum

Van Abbemuseum

Bonnefantenmuseum

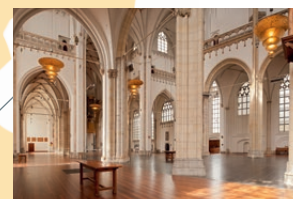
• **Continium discovery center, Kerkrade**

• **Storyworld, Groningen**

• **Gevangenismuseum, Veenhuizen**

• **Eusebiuskerk, Arnhem**

• **Stichting Werelderfgoed Nederland**

Organisaties die in het hele land werken

- BankGiro Loterij Fonds
- BOEi
- De Hollandsche Molen
- Jeugdcultuurfonds
- Museum Plus Bus
- Museumkaart
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- Vereniging Hendrick de Keyser
- Vereniging Rembrandt

Iedere dag winnaars

De BankGiro Loterij breidt haar prijzenpakket in 2017 verder uit. In totaal zit er een recordbedrag van 52,8 miljoen euro in de aangekondigde prijzenpot, waarmee onze deelnemers dit jaar ruim 2 miljoen prijzen kunnen winnen. Dat zijn naast geldprijzen, auto's en stedenreizen met museumbezoek ook musicalkaarten, bijzondere arrangementen en exclusieve BankGiro Loterijprijzen.

Met dit prijzenpakket is het in 2017 bij de BankGiro Loterij elke dag feest.

Deze winnares weet niet wat haar overkomt als zij samen met haar dochter in het Rijksmuseum van Oudheden een cheque van 1 miljoen euro uit handen van ambassadeur Leontine Borsato krijgt.

Vijftien trekkingen kans

Een lot bij de BankGiro Loterij kost in 2017 13,50 euro en dat is inclusief de Weekprijzen-Verdubbelaar van 50 eurocent per lot per trekking. Nieuwe deelnemers spelen mee voor vijftien trekkingen. Bestaande deelnemers doen aan de twaalf reguliere trekkingen mee en veelal ook aan de drie extra trekkingen: de Paastrekking, de Herfsttrekking en de Kersttrekking met elk toepasselijke en feestelijke prijzen.

Elke zondag maken we een winnaar blij met een nieuwe Opel Corsa 1.4, zoals hier in Woudenberg.

Grote geldprijzen

Eén keer in de maand maken we bekend wie de hoofdprijs van 1 miljoen euro heeft gewonnen. In de oneven maanden gaat het hele miljoen naar één gelukkige deelnemer, in de even maanden delen winnaars dit bedrag. Hoeveel de deelnemer in de even maand wint is afhankelijk van het totale aantal winnaars van de hoofdprijs én het aantal gespaarde MiljoenenMunten. Elke zaterdag maken we de winnaar bekend van 100.000 euro (inclusief WeekprijzenVerdubbelaar) en elke werkdag een winnaar van 10.000 euro (inclusief WeekprijzenVerdubbelaar). Iedere zondag maken we een deelnemer blij met een gloednieuwe Opel Corsa.

Culturele prijzen

Het spreekt vanzelf dat onze deelnemers mooie culturele prijzen kunnen winnen. Tot de meest begeerde prijzen behoren de kaartjes voor de jaarlijkse BankGiro Loterij Nieuwjaarsconcerten. In 2017

Bij de BankGiro Loterij Nieuwjaarsconcerten genieten 3.500 deelnemers met introducé van optredens van Maan, Nick Schilder, Anita Meyer, Ilse DeLange, Simon Keizer, Maartje van de Wetering en Francis van Broekhuizen.

tellen we 3.500 deelnemers met introducé die entreekaarten winnen voor een van de 5 concerten die in januari 2018 in Koninklijk

Theater Carré plaatsvinden. Nick & Simon, Ilse DeLange, Anita Meyer, Maan en natuurlijk de winnares van Maestro,

actrice en zangeres Maartje van de Wetering, treden op. Ruim 4.500 winnaars bezoeken met hun introducé de topkastelen in Nederland,

Elke werkdag maken we een winnaar bekend van 5.000 euro. Winnaars die met de WeekprijzenVerdubbelaar meespelen, krijgen 10.000 euro.

Deelnemers kunnen toegangskaarten winnen voor de bijzondere musical 'Drs. Down', geschreven door Ivo Niehe.

terwijl 50 winnaars na een rondvaart door de Amsterdamse grachten vanaf eersterangs plaatsen de musical 'Ciske de Rat' meemaken.

In het DeLaMar Theater hebben winnaars na de voorstelling van 'Drs. Down' een 'Meet-and-Greet' met Ivo Niehe, de schrijver van

het muziektheaterstuk. Voor deze prijzen werken we graag samen met onze partners en nemen de toegangskaarten af van een voorstelling of tentoonstelling.

Prijzen kiezen

Onze deelnemers kunnen steeds vaker een keuze maken uit prijzen in de onlineprijzenshop. Er is daar voor elk wat wils en het aanbod varieert van (kook)boeken, puzzels en bordspellen tot kaartjes voor voorstellingen en een dagje weg naar keuze. Dit dagje weg naar keuze biedt een scala aan mogelijkheden, zoals een bezoek aan Pampus of Bataviawerf. Een aantal van deze prijzen komt tot stand in samenwerking met het Blockbusterfonds, waar de BankGiro Loterij in participeert.

Speciale prijzen

Tussen 10 juni en 10 juli hebben we een heel bijzondere actie. Elk uur maken we de winnaar van twee elektrische fietsen bekend en dat doen we dertig dagen lang.

Een exclusieve prijs voor onze winnaars: de BankGiro Loterij reiskoffer met afbeelding van 'Het meisje met de parel'.

Maar liefst 720 winnaars kunnen Nederland verkennen op hun nieuwe elektrische fiets. Je krijgt echt een vipgevoel

In Museum Beelden aan Zee verrast Leontine Borsato deze winnaars met een bedrag van maar liefst 100.000 euro.

VIP-KAARThouders maken kans om bij speciale evenementen, zoals de première van de musical On Your Feet, aanwezig te zijn.

wanneer je met de exclusieve BankGiro Loterij reiskoffer met afbeelding van 'Het meisje met de parel' op stap gaat. Naast de hand- en theedoeken met Mondriaan-ontwerp, vallen ook de nostalgische theelepeltjes met oer-Hollandse afbeeldingen in de smaak. Stuk voor stuk artikelen die de nauwe band tussen cultuur en de BankGiro Loterij benadrukken.

Deze unieke set met theelepels is speciaal ontworpen voor deelnemers van de BankGiro Loterij, in samenwerking met het Kröller-Müller Museum. Iedere theelepel representeert een icoon uit de Nederlandse cultuur of geschiedenis.

Exclusieve arrangementen

Dit jaar hebben we de exclusieve arrangementen 'Als vip naar Pinkpop' en 'Vipweekend Oerol' in vergelijking met voorgaande jaren uitgebreid. Bij Pinkpop hoort nu ook een overnachting in een designhotel in Maastricht en de winnaars op Oerol krijgen een backstagerondleiding. Ook zijn maar liefst vijfhonderd winnaars op zaterdag 8 juli te gast in de Rijksmuseumtuin voor een exclusieve muziekkavond.

Deze winnaar uit Elspeet speelt mee met de WeekprijzenVerdubbelaar en wint daarom 100.000 euro.

Nog meer prijzen in natura

Naast deze bijzondere prijzen hebben we een breed pakket

van andere prijzen in natura. Zo reiken we verwenpakketten van Rituals uit, geven cadeaubonnen van HEMA weg en kopen toegangskaartjes voor populaire pret-

parken en dierentuinen in. Bij de inkoop van onze prijzen in natura houden wij rekening met een verantwoorde omgang met mens en natuur.

In de Rijksmuseumtuin in Amsterdam worden ruim vijfhonderd deelnemers en hun introducés op een concert tussen de beelden van Jean Dubuffet getrakteerd.

Beleef meer met de BankGiro Loterij

Bijna wekelijks bieden we onze deelnemers de kans om met de BankGiro Loterij VIP-KAART een onvergetelijke middag of avond te beleven. Ze kunnen bijvoorbeeld naar exclusieve avondopenstellingen bij onze partners met op maat gemaakte workshops en als echte vip een concert, evenement of festival bezoeken, inclusief 'Meet-and-Greet'.

In juni beleven vijf deelnemers met introducé een vipweekend op Pinkpop. Naast muziek luisteren, bekijken ze de foto-expositie van het Bonnefantenmuseum en hebben ook nog een 'Meet-and-Greet' met Nederlands bekendste tattooartiest Henk Schiffmacher.

De enorme rij voor het Anne Frank Huis omzeilen is al een belevenis op zich. Zaterdag 22 juli hoeven vijftien deelnemers met hun introducé niet te wachten, maar mogen meteen naar binnen voor een bijzondere lezing en rondleiding.

Tijdens het Grachtenfestival in Amsterdam genieten 90 deelnemers en introducés van een rondvaart met tapasbuffet, champagne en afsluitend een prachtig concert op het water.

Wij maken vijftig deelnemers blij met twee kaarten voor het exclusieve concert van Dotan in de passage van het Rijksmuseum Amsterdam. Drie van hen winnen zelfs een 'Meet-and-Greet' met de populaire zanger.

Zondag 24 september heten we meer dan honderd deelnemers met hun gezin als vip welkom op de familiedag in museum TwentseWelle. Na afloop krijgt iedereen een goedgevulde 'goodiebag' mee.

Op zaterdag 4 november ontvangen we ruim honderd deelnemers en introducés in het Nederlands Openluchtmuseum bij de 'Canon van Nederland'. Deze presentatie van de geschiedenis van ons land kwam mede tot stand dankzij een extra loterijbijdrage in 2016.

Vrijdag 13 januari krijgen tachtig deelnemers en introducés een exclusieve rondleiding door de blockbuster 'Fra Bartolommeo' in Museum Boijmans Van Beuningen met aansluitend een speciaal georganiseerde schilderworkshop.

Vijfzeventig VIP-KAARThouders mogen met hun introducés op zondag 16 juli als eersten een ritje maken in de oudste stoomtram van Nederland bij onze partner Museumstoomtram Hoorn-Medemblik.

Zaterdag 8 april trakteren we dertig genodigden op een exclusieve viprondleiding door het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen, inclusief koffie, thee, lunch en bijzondere buitenactiviteiten.

Zaterdagavond 19 augustus opent NEMO exclusief de deuren van de expositie 'Energetica' voor bijna zeshonderd VIP-KAARThouders en introducés van alle leeftijden.

Vijfentwintig VIP-KAARThouders genieten zondag 23 juli met een introducé van een luxe 'high tea' en klassieke muziek bij het bijzondere Wonderfeelfestival in het bos bij 's-Graveland.

In Middelburg vindt op woensdag 30 augustus het Zeeland Nazomerfestival plaats met een optreden van Diggy Dex. Exclusief voor onze VIP-KAARThouders is er met de rapper na afloop een 'Meet-and-Greet'.

Bij partner Foam ontvangen we zaterdag 2 september 75 genodigden voor een exclusieve avondopenstelling van de Gordon Parks-expositie. Ze volgen de workshop 'Leren Kijken' terwijl een jazztrio voor de muzikale omlijsting zorgt.

Vijf deelnemers beleven met een introducé een dag om nooit te vergeten als ze bij de Amsterdam Fashion Week in juli vanaf de eerste rij naast ontwerpers Puck en Hans een modeshow meemaken én daarna ook achter de schermen mogen kijken.

Meer deelnemers, meer mogelijkheden

De BankGiro Loterij beleeft in 2017 een aanmerkelijke groei tot maar liefst 622.609 deelnemers. Zij spelen mee ten behoeve van cultuur en cultuurbehoud in ons kleine, cultuurijske land. We zijn daar heel blij mee, want zo kunnen we niet alleen meer prijzen, belevenissen en BankGiro Loterij VIP-KAARTEN weggeven, het betekent ook meer geld voor cultuur in Nederland.

Combineren

Het succes van de loterij kunnen we niet aan één specifieke actie toeschrijven. Wij beschouwen het als het resultaat van gecombineerde inspanningen. Aan de ene kant werven we nieuwe deelnemers met landelijke campagnes waarbij we online- en offline-communicatiekanalen inzetten. Tegelijkertijd benaderen onze partners heel persoonlijk hun bezoekers om hen te laten meedoen met de BankGiro Loterij. Ze kunnen daar zelf baat bij hebben als de geworven deelnemer ervoor kiest om specifiek voor de betreffende partner mee te spelen. Zolang de deelnemer meespeelt, gaat de helft van de lotprijs naar de gekozen instelling. Dat versterkt niet alleen de band tussen deelnemer en culturele partner, ook stijgt de opbrengst van die organisatie. De extra inkomsten kunnen oplopen tot bedragen van wel 1 miljoen of zelfs meer.

Bezoekers van onze culturele partners kunnen steeds vaker ter plekke besluiten mee te gaan spelen en zo het betreffende museum steunen.

Gouden campagnes

Onze januaricampagne presenteert de prijzenpot van 2017 en maakt duidelijk dat je elke dag kans op een prijs maakt. Onze ambassadeur Chantal Janzen roept op om mee te doen.

In februari volgt de Gouden Code-campagne waarin ambassadeur Robert ten Brink iedereen die nog niet met de BankGiro Loterij meedoet vraagt mee te gaan spelen. Door de Gouden Code op de toegestuurde pas te activeren, maakt

de nieuwe deelnemer kans op een bonus die kan oplopen tot wel 25.000 euro.

In januari presenteren we het nieuwe prijzenpakket van 2017. Chantal Janzen is het gezicht van de campagne.

Win een e-bike!

Voor de eerste keer werven wij ook met één specifieke prijs uit het reguliere prijzenpakket. Dat is dan ook een heel bijzondere prijs, namelijk twee elektrische fietsen ter waarde van 1.599 euro per stuk. De prijs wordt elk uur van de dag uitgereikt en dat gedurende dertig dagen. Ambassadeurs Robert ten Brink en Leontine Borsato maken met deze actie 720 deelnemers blij met 2 van deze Sparta Regular Smart Electrics.

Ambassadeurs helpen mee

Onze ambassadeurs Albert Verlinde en Leontine Borsato zetten zich direct in om deelnemers voor de loterij te werven. Albert Verlinde over het Nationale Theaterweekend dat de loterij mede mogelijk maakt: 'Het is bijzonder om te zien dat niet alleen de reguliere theaterbezoekers dit weekend naar het theater komen, maar zeker ook mensen die bijna nooit in het theater komen. Zij komen nu toch een kijkje nemen bij een voorstelling, een workshop of een andere activiteit. Dit is pre-

In het televisieprogramma Verzamelkoorts! bezoekt presentatrice Kim-Lian van der Meij verzamelaars van de meest uiteenlopende artikelen; van kikkers tot Cadillacs.

cies wat we wilden bereiken met het theaterweekend.' Leontine Borsato laat zien dat het bij de BankGiro Loterij alle dagen prijs is als je gaat meespelen.

Verzamelkoorts!

Prachtige antieke fietsen, glimmende Cadillacs, 100.000 balpenen en vreemde prehistorische

botten; je kunt het zo gek niet bedenken of Nederland verzamelt het. De BankGiro Loterij start over die verzamelingen in samenwerking met SBS6 de televisieserie Verzamelkoorts! Kim-Lian van der Meij bezoekt in zes afleveringen de mensen achter de verzamelingen. Gemiddeld kijken er een half miljoen mensen naar dit onthullende programma, dat een vervolg krijgt in 2018. Met deze programma's wil de BankGiro Loterij laten zien wat de waarde van kunst en cultuur is voor mensen.

Deelnemers kunnen direct gaan meespelen voor het Nationaal Theaterweekend.

Vanaf zaterdag 10 juni maken we dertig dagen lang, ieder uur van de dag de winnaar van twee elektrische fietsen bekend.

In Koffietijd kan Nederland zien hoe Boudewijn Poelmann (l), Alexander Pechtold en Albert Verlinde (r) de directeur van het Rijksmuseum van Oudheden, Wim Weijland, verrassen met een extra bijdrage van de BankGiro Loterij.

bijgepraat over mode, cultuur, lifestyle, werk en gezin, gezondheid, welzijn en interieur. Regelmatig richt het programma zijn focus op onze culturele partners en het werk dat zij doen.

Na de zomerstop neemt het team van Koffietijd ook de presentatie van het middagprogramma 5 Uur Live voor zijn rekening. Dagelijks schuiven bekende en onbekende gasten aan om te praten over de kleine en grote gebeurtenissen van de dag. In 2018 wordt Daphne Bunschoek de vaste presentatrice van dit informatieve liveprogramma op RTL 4.

Meesterlijk Maestro

In het najaar start de vierde reeks van het meesterlijke programma Maestro. Presentator Frits Sissing begeleidt weer acht bekende Nederlanders in hun strijd om de gouden baton. De vertrouwde juryleden Vincent de Korf, Isabelle van Keulen en Dominic Seldis

Professor Grijzenhout onderzoekt in Kunstraadsels de geheimen achter kunstwerken uit de Gouden Eeuw.

Kunstraadsels

Kunstraadsels is een ander nieuw televisieprogramma, ook in zes afleveringen. Hier gaat het over kunst met een grote K. Professor Frans Grijzenhout gaat op zoek naar de geheimen achter beroemde Hollandse meesterwerken uit de Gouden Eeuw. Omroep Max zendt het uit op NPO 2.

Liveprogramma's

Koffietijd is al jaren het best bekeken informatieve ochtendprogramma op de Nederlandse televisie. Het presentatieteam van Loretta Schrijver, Pernille La Lau en Quinty Trustfull ontvangt in wisselende samenstelling elke werkdag interessante gasten. Zo worden de 200.000 kijkers

Mevrouw Woudenberg uit Heerhugowaard is overdonderd als ze in de laatste uitzending van Maestro een cheque van 100.000 euro ontvangt.

oordelen streng en rechtvaardig over de dirigeerprestaties van de kandidaten. Miljoenen Nederlanders kijken mee met de finale als hoogtepunt: 2.319.000 kijkers. Uiteindelijk mag winnares Maartje van de Wetering tijdens de BankGiro Loterij Nieuwjaarsconcerten in Koninklijk Theater Carré op 12, 13 en 14 januari 2018 twee muziekstukken dirigeren. AVROTROS zendt de afleveringen uit op acht achtereenvolgende zondagavonden op NPO 1. In de uitzendingen is elke week een prijsuitreiking te zien.

Sociale media

Sociale media geven ons mogelijkheden om de band met onze deelnemers en andere geïnteresseerden te versterken. Zij en wij maken daar graag gebruik van. Via Facebook hebben we inmiddels meer dan 70.000 volgers en ook via Twitter hebben we contact met onze deelnemers. We houden regelmatig opvallende acties met leuke prijzen.

Online

Op onze website kunnen deelnemers, culturele partners, journalisten en overige geïnteresseerden informatie vinden over de loterij en haar doelen.

Via ons nieuwe YouTube-kanaal nemen we bezoekers wekelijks mee langs de mooiste en meest bijzondere culturele plekken van Nederland. Ook inspireren we hen om zelf op pad te gaan, bijvoorbeeld met de BankGiro Loterij VIP-KAART.

Online hebben wij ook speciale campagnes, zoals de VIP-KAART STEDENCAMPAGNE, die op 1 maart start en een heel jaar doorloopt. Deelnemers die zich tijdens deze actieperiode aanmelden om

Zondag 17 december presenteert Frits Sissing (m) de spannende finale van Maestro. Actrice en zangeres Maartje van de Wetering (l) gaat er uiteindelijk met de winst én gouden baton vandoor.

De online VIP-KAART STEDENCAMPAGNE loopt een heel jaar lang.

met de loterij mee te doen, ontvangen gratis een 'stedenpakket' met twee dinerbonnen, een cadeaubon en gratis toegang tot een museum voor twee personen. Een warm welkom voor nieuwe deelnemers.

Onze partners in het nieuws

Het Goed Geld Gala met de bekendmaking van de bijdragen aan onze partners in februari zorgt altijd voor veel aandacht in de media, vooral ook bij de regionale kranten en zenders. De Open Monumentendag levert veel

Topstukken on tour

De tentoonstelling 'Tien topstukken on tour': Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij' geeft een boost aan positieve informatie. De opening door koningin Máxima op 4 oktober in het Mauritshuis genereert landelijke publiciteit. Vervolgens gaat deze 'pop-uptentoonstelling' op reis door zes provincies, waar ze telkens drie weken blijft. Onze deelnemers hebben met hun BankGiro Loterij VIP-KAART gratis toegang tot deze tentoonstelling. Zie ook pagina 14.

Het tweede weekend van april bezoeken 1.600 deelnemers en introducés de BankGiro Loterij Open Dagen in het Groninger Museum.

publiciteit op, evenals de BankGiro Loterij Open Dagen. De aankopen en bijzondere exposities van onze culturele partners zijn vaak aanleiding voor aandacht in de media. De twee verkiezingen die wij ondersteunen, de Molenprijs en de Museumprijs trekken elk jaar meer belangstelling en daarmee ook meer aandacht van de pers. Meer hierover op pagina 30 en 34.

Ruim 1 miljoen

De BankGiro Loterij Open Monumentendag heeft dit jaar het intrigerende thema 'Boeren, burgers en buitenlui'. Het thema slaat aan, want in het weekend van 9 en 10 september bezoeken ondanks het regenachtige weer ruim 1 miljoen mensen de opengestelde monumenten. Wat opvalt is dat er dit jaar meer gezinnen met jonge kinderen en jongeren komen. De drukstbezochte monumenten zijn de Martinikerk in Groningen met ruim 2.500 bezoekers en de Ridderzaal in Den Haag met 3.500. Pieter van Vollenhoven opent het weekend in Havelte.

Mr. Pieter van Vollenhoven opent in Havelte de Open Monumentendag, dat dit jaar het thema 'Boeren, burgers en buitenlui' heeft.

Onze ambassadeurs

Wij zijn trots op onze vijf ambassadeurs: Robert ten Brink, Ilse DeLange, Leontine Borsato, Albert Verlinde en Chantal Janzen. Hun ambassadeurschap helpt ons om een breed publiek op een laagdrempelige manier in contact te brengen met cultuur in Nederland. Voor onze winnaars is het een extra belevenis om door een van de ambassadeurs met hun prijs verrast te worden.

Ambassadeurs Leontine Borsato, Chantal Janzen, Albert Verlinde en Robert ten Brink zijn te zien in de nieuwe commercial.

Robert ten Brink,
presentator:

'Ik ga regelmatig naar een museum of theater. Dat maakt het leven gewoon een stuk mooier. De BankGiro Loterij wil dat zo veel mogelijk Nederlanders dat ook doen en die gedachte steun ik graag. Met de BankGiro Loterij VIP-KAART, die alle deelnemers nu standaard gratis ontvangen, is het wel heel gemakkelijk geworden om een cultureel uitstapje te maken.'

Ilse DeLange, zangeres:

'Als artiest vind ik het behoud van cultuur erg belangrijk. Ook als kind bezocht ik geregeld verschillende musea. Dat was keer op keer erg indrukwekkend. Daarom draag ik het verhaal van de BankGiro Loterij graag uit. Dat doe ik door op bijzondere culturele plekken op te treden, bijvoorbeeld in musea. Hiermee hoop ik mensen nog meer voor cultuur te kunnen enthousiasmeren.'

Leontine Borsato,
presentatrice:

'De loterij winnen? Bijna niemand gelooft dat het hem overkomt. Maar iedere maand kom ik bij heel veel winnaars van de loterij over de vloer, want het is alle dagen prijs. Ik vind het heerlijk om van dichtbij te zien hoe blij iedereen is. En tegelijkertijd kan ik er met mijn ambassadeurschap aan bijdragen dat zo veel mogelijk mensen kunnen beleven wat voor moois Nederland te bieden heeft.'

Albert Verlinde,
musical- en
theaterproducent:

'Zo veel mogelijk mensen laten genieten van theater, musea en monumenten: dat vind ik belangrijk en daarin heb ik een partner gevonden in de BankGiro Loterij. Omdat kunst en cultuur kwetsbaar zijn, help ik graag mee om de BankGiro Loterij en haar culturele partners nog bekender te maken.'

Chantal Janzen,
actrice, musicalster en
presentatrice:

'"Cultuur" klinkt al snel zo hoogdravend, maar het is echt overal! Op de school van mijn zoon doen ze veel creatieve opdrachten, dat is ontzettend belangrijk voor zijn ontwikkeling. En met de VIP-KAART kun je heel veel moois gratis of met fikse korting ontdekken. Bij zo'n organisatie hoor ik graag!'

Zo werken we aan onze missie

Bij de BankGiro Loterij, de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij staat ons ideaal voorop: het bijdragen aan een meer rechtvaardige en duurzame wereld. Dat doen we door goededoelenorganisaties langdurig financieel te steunen en hun werk onder de aandacht te brengen. Over 2017 dragen we vanuit onze loterijen in Nederland in totaal 491,3 miljoen euro af aan de goede doelen.

Dankzij de deelname van miljoenen Nederlanders kunnen we het onmisbare werk van goededoelenorganisaties bevorderen en ze helpen de wereld te verbeteren. We richten ons daarbij op cultuur, natuur, klimaat, gezondheid, welzijn, sociale samenhang, mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking. We hanteren het ideaal ook in onze bedrijfsvoering en in onze samenwerking met belanghebbenden.

Organisatiestructuur

De BankGiro Loterij, Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij vallen onder de Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. Alle drie zijn organisaties zonder winstoogmerk en hebben de anbi-status. De Raad van Commissarissen van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. houdt toezicht op de directie van de holding en vertrouwt haar de dagelijkse leiding toe van de loterijen. De raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het gebruik van de vergunningen die door de overheid verstrekt zijn aan de drie werkmaatschappijen: BankGiro Loterij N.V., Nationale Postcode Loterij N.V. en VriendenLoterij N.V. Ook besluit de raad over de verdeling van de opbrengst over de goede doelen.

Eén aandeelhouder

De enige aandeelhouder van de holding is Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen. De aandelen zijn onverhandelbaar en er wordt geen dividend uitgekeerd aan de stichting. Het stichtingsbestuur bestaat uit Cees Veerman, die op 13 april 2017 Wim van Drimmelen opvolgt als voorzitter en bestuurslid, en de

bestuursleden Gerard Vinke en Wim Hafkamp.

Directie

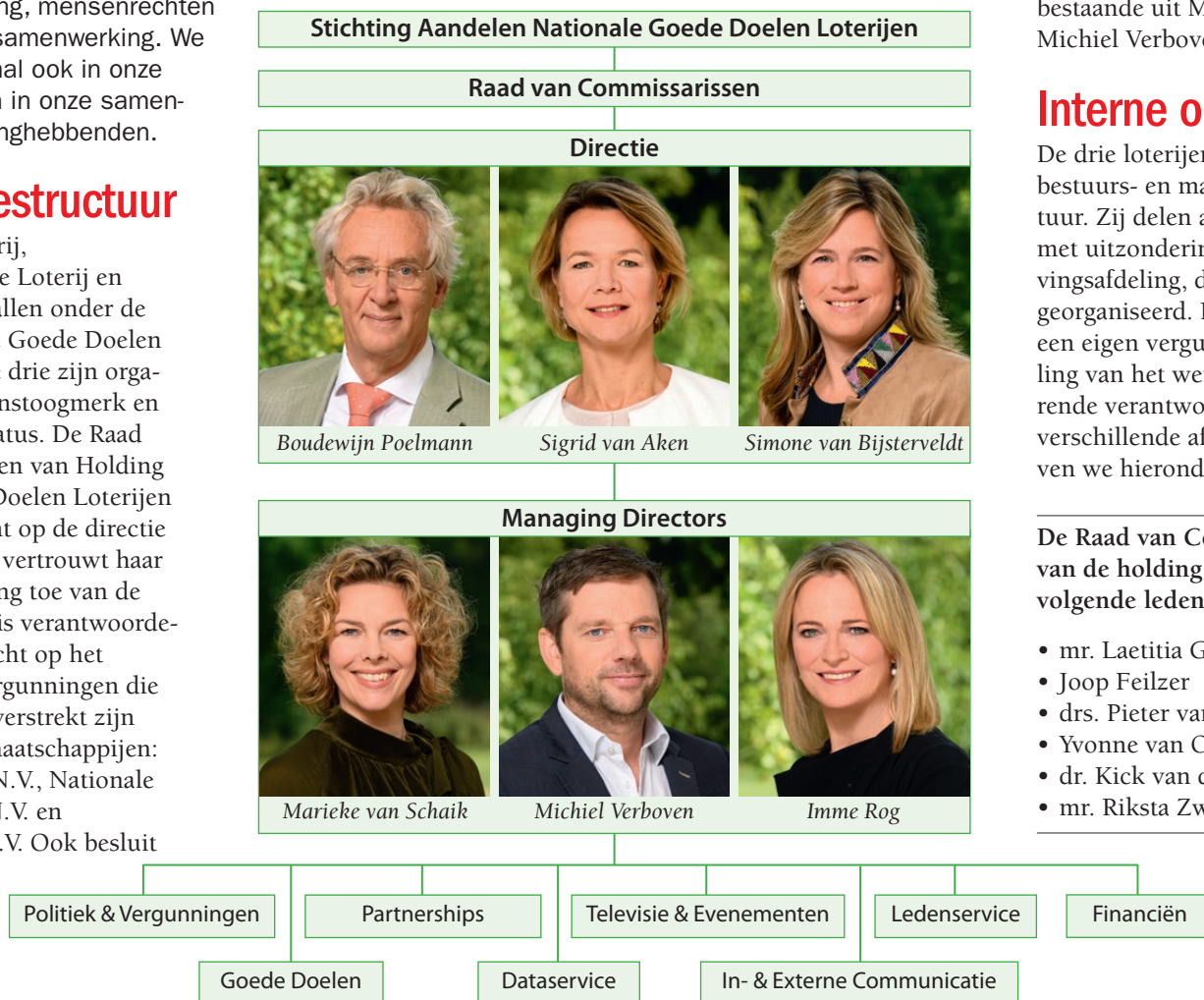
De directie van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. en de werkmaatschappijen bestaat op 31 december 2017 uit Boudewijn Poelmann, Sigrid van Aken en Simone van Bijsterveldt. De drie loterijen staan onder leiding van een team van managing directors bestaande uit Marieke van Schaik, Michiel Verboven en Imme Rog.

Interne organisatie

De drie loterijen hebben dezelfde bestuurs- en managementstructuur. Zij delen alle diensten, met uitzondering van de wervingsafdeling, die per loterij is georganiseerd. Iedere loterij heeft een eigen vergunning. De verdeling van het werk en de bijbehorende verantwoordelijkheden over verschillende afdelingen beschrijven we hieronder.

De Raad van Commissarissen van de holding bestaat uit de volgende leden:

- mr. Laetitia Griffith
- Joop Feilzer
- drs. Pieter van Geel
- Yvonne van Oort
- dr. Kick van der Pol
- mr. Riksta Zwart

Overzicht van de organisatieonderdelen van de Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. en BankGiro Loterij N.V., Nationale Postcode Loterij N.V. en VriendenLoterij N.V. Alle entiteiten hebben de anbi-status.

Het beheer van de drie vergunningen, die eind 2016 voor vijf jaar zijn verlengd, en bijbehorende reglementen valt onder de afdeling **Politiek & Vergunningen**. Die afdeling bestaat uit Risk Management & Legal en Public Affairs.

De afdeling **Goede Doelen** onderhoudt intensief contact met de beneficiënten. De medewerkers zorgen voor monitoring van en evaluaties met de begunstigde organisaties. Aan het eind van het jaar dienen zij een voorstel in bij de directie voor de verdeling van de opbrengst over de goede doelen. De Raad van Commissarissen neemt uiteindelijk de beslissing hierover. Verder is de afdeling intern een bron van inspiratie en kennis over de goede doelen.

De afdeling **Partnerships** ontwikkelt voor iedere loterij afzonderlijk promotiecampagnes en spant zich in om onze bestaande deelnemers zo lang mogelijk te behouden.

Het traditionele Kerstontbijt vindt dit jaar plaats in de feestelijk aangeklede Nieuwe Kerk in Amsterdam.

De afdeling **Dataservice** zorgt zowel voor de maandelijkse incasso's als voor de trekkingen en de uitbetaling van de geldprijzen.

Informatiebeveiliging heeft daarbij verhoogde aandacht. Verder heeft de afdeling de belangrijke taak om de infrastructuur, alle systemen en

applicaties te beheren en te ontwikkelen.

Algemeen directeur van het Nederlands Openluchtmuseum Willem Bijleveld vertelt tijdens een lunchlezing over de 'Canon van Nederland'; een presentatie van de geschiedenis van ons land, van 'hunebed tot heden'.

Medewerkers van de loterijen doen mee aan de Cruyff Foundation 14K Run. Goed om een beneficiënt te steunen en goed voor de eigen gezondheid.

De nieuwe ondernemingsraad met (v.l.n.r.): Linda van Beek, Michel de Jager, Justin Geels, Anne-May Leicher, Len Sterk, Chantal Haket, John Besselsen, Wieke Storm, Margriet Teeuwen, Jerry Lauwers en Manon de Kler (Patrick Hoff en Emma Laupman ontbreken).

De afdeling **Televisie & Evenementen** ontwikkelt tv-programma's en organiseert evenementen. De tv-programma's maakt zij samen met gerenommeerde tv-producenten. Hiermee brengt zij ons werk en dat van onze partners onder de aandacht van een miljoenenpubliek. Voor onze deelnemers organiseert de afdeling talloze exclusieve concerten, arrangementen en wijkfeesten.

De afdeling **In- & Externe Communicatie** onderhoudt en versterkt de contacten met de media en zorgt voor publiciteit. Daarnaast zorgt zij ervoor dat deelnemers, medewerkers en andere belanghebbenden toegang hebben tot de nodige informatie en kennis. Met onze medewerkers communiceert de afdeling onder meer via

het interne LotteryNet en het personeelsblad 'BinnenKans'. De afdeling beheert ook de fotobeeldbank LotteryPhoto.

De afdeling **Ledenservice** verwerkt dagelijks honderden vragen van onze deelnemers, zowel per telefoon, e-mail en 'webcare' als per post. Onze medewerkers geven informatie over de loterijen en de goede doelen en voeren, indien nodig, wijzigingen door in de gegevens van deelnemers. Ook verzorgen zij de administratieve afhandeling rond de prijzen in natura.

De drie loterijen hebben dit jaar een inleg van ruim 982,5 miljoen euro. De helft daarvan is bestemd voor de goede doelen en circa 30,6 procent wordt uitgekeerd in

de vorm van prijzen en cadeaus. Medewerkers van de afdeling **Financiën** zorgen voor de financiële verantwoording van alle inkomsten en uitgaven, alle betalingen en voor de financiële planning en rapportages.

Drie keer per jaar verschijnt het personeelsblad 'BinnenKans' boordevol belangrijke én leuke informatie voor iedereen die bij de loterijen werkt.

Om alle afdelingen optimaal te laten werken, krijgen zij ondersteuning van de stafafdelingen **Personeel & Organisatie** en **Facilitaire Zaken**.

Ondernemingsraad

Na de verkiezingcampagne voor een nieuwe zittingstermijn start de nieuwe ondernemingsraad in december 2017. De raad overlegt maandelijks met de verantwoordelijke managing director en het hoofd van de afdeling Personeel & Organisatie van de loterijen en minimaal een keer per jaar met een lid van de Raad van Commissarissen. De ondernemingsraad informeert de medewerkers over lopende zaken via een eigen pagina op LotteryNet.

Planet, People en Openness

Vanuit onze visie, missie en kernwaarden, geïnspireerd en aangescerpt door de continue

Let's GO

'De term "maatschappelijk verantwoord ondernemen" past minder bij onze organisatie, omdat het bij ons niet een bijzaak is. Alles wat we doen draait om onze maatschappelijke missie. Met "GO" ("Good Operations") geven we in alle opzichten invulling aan onze missie. Good Operations gaat over alles wat we doen op het gebied van duurzaamheid, verantwoorde bedrijfsvoering en goed werkgeverschap', aldus directeur Simone van Bijsterveldt.

dialogoog met onze belanghebbenden, hebben we een 'Good Operationsagenda' ontwikkeld. Deze agenda steunt op drie pijlers: 'Planet', 'People' en 'Openness'. In 2017 ondernemen we in Nederland onder meer de volgende 'Good Operationsacties'.

In juni start het bedrijfsbrede 'Security Awareness E-learningprogramma'. De afdeling met de beste score van een module wint een taart.

Het hele jaar kunnen onze medewerkers een e-bike uitproberen als alternatief voor hun reis van en naar het werk.

Duurzaam vervoer

Dit jaar krijgen alle medewerkers de kans een elektrische fiets uit te proberen. Deze is met name bedoeld als alternatief voor het woon-werkverkeer met wat langere afstanden, tussen 5 en 25 km. De beschikbaar gestelde fietsen worden in 2017 bijna driehonderd keer gebruikt. In 127 keer van de gevallen vervangt de e-bike de auto. Ook schaffen we dit jaar twee nieuwe elektrische bedrijfsauto's aan.

Energieneutraal

Wij verlagen onze CO₂-uitstoot zo veel we kunnen. De uitstoot die we niet kunnen voorkomen compenseren we. We hebben als doel onze hele bedrijfsvoering, inclusief vliegreizen, energie- en gasver-

bruik en papierverbruik energie-neutraal te krijgen.

Betrokken collega's

Alleen met betrokken en goed opgeleide medewerkers kunnen we onze idealen voor een betere wereld realiseren. Maar liefst 403 collega's hebben in april het medewerkerstevredenheidsonderzoek ingevuld. Het eindcijfer van gemiddeld 8,0 ligt bijna 1 punt hoger dan de 'benchmark'. De waardering voor de wijze waarop de kernwaarde 'Fun' in de hele organisatie speelt is met een 9,7 de absolute uitschieter. 'Sustainability' is een mooie tweede, zeker gevoed door de vernieuwbouw van ons nieuwe energieneutrale pand, zie pagina 54-57.

In 2017 organiseren we zes binnenlandse projectbezoeken, waar-

Bij het binnenlandse projectbezoek op 8 september bezoeken onze medewerkers de Marker Wadden en het Rijksmuseum.

onder een bezoek aan de Marker Wadden. Medewerkers gaan een dag het veld in om een kijkje bij het werk van de goeddoelenorganisaties te nemen.

GO begint bij jezelf!

In maart organiseren wij voor de medewerkers de jaarlijkse 'GO-week' met verschillende activiteiten die aansluiten bij onze 'GO-agenda'. Dit jaar leggen we de nadruk op wat je zélf kunt doen – als organisatie, maar ook als individu. Er is een lezing over de biologisch verantwoorde Willem&Drees-pakketten, medewerkers kunnen deelnemen aan de workshop 'koken met restjes' en er is een 'Walking Lunch', een gezamenlijke wandeling met een broodje.

Tijdens de lezing 'Nieuw pand, nieuwe energie' leren de medewerkers hoe wij in ons nieuwe pand in 2018 onze eigen duurzame

energie gaan opwekken, waardoor het pand volledig energieneutraal zal zijn.

Focus op veiligheid

De loterijen streven ernaar op een zo zorgvuldig mogelijke wijze met persoonsgegevens om te gaan. De beheersing van risico's ten aanzien van de privacy van deelnemers heeft onze hoogste aandacht. In juni start het bedrijfsbrede 'Security Awareness E-learningprogramma'. Het doel van deze interne training is het bewustzijn over ons handelen rond zowel informatiebeveiliging als rond privacy verder te optimaliseren. Op 31 december heeft 95 procent van de medewerkers het volledige programma van 2017 volbracht. Degenen die het programma nog niet doorlopen hebben, krijgen alsnog de kans dit te doen.

Verantwoord werven

Wij willen open en goed communiceren. Een campagne om deelnemers te werven valt daar ook onder. Wij streven naar nul toegewezen klachten bij de

Reclame Code Commissie wat betreft wervende communicatie. In 2017 zijn er tegen de BankGiro Loterij nul klachten toegewezen.

Het nabijgelegen Vondelpark leent zich uitstekend voor een 'Walking Lunch' tijdens de 'GO-week'.

Externe controle, naleving en integriteit

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Kansspelautoriteit zien toe op de naleving van de Wet op de kansspelen en de verleende loterijvergunningen. Externe controle op ons werk gebeurt onder anderen ook door IT-auditors van PwC en NMI. Zij controleren de mechanische en elektronische processen die we gebruiken bij de registratie van deelnemers en het bepalen van de prijzen en de winnaars. Notaris mr. J.P. van Harseler uit Amsterdam houdt toezicht op de trekkingen van Goede Doelen Loterijen. Accountants van PwC controleren de jaarrekening.

Corporate Governance

In 2004 heeft de Raad van Commissarissen van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen ingestemd om vrijwillig de Corporate Governance Code toe te passen en voor zover van toepassing te volgen. Met de introductie

Eén keer per jaar komen de Nederlandse ambassadeurs bij elkaar om ervaringen en informatie uit te wisselen.

van de herziene code eind 2016 heeft de holding in 2017 haar reglementen en die van haar dochtervennootschappen in overeenstemming met de code gebracht. De nieuwe reglementen bepalen onder meer de inrichting van de

bestaande interne auditfunctie als onderdeel van de afdeling Risk Management & Legal. Het financiële verslag van de holding beschrijft in detail hoe we de principes invullen die in de code zijn opgenomen. Op de website van de loterij kunnen belangstellenden in 2017 onder meer de volgende documenten vinden:

- informatie over de Raad van Commissarissen en de bijbehorende reglementen
- directiereglement
- privacy- en cookiestatement
- toewijzingsbeleid van de loterijen
- 'code of conduct' en inkoopvoorwaarden
- deelnemersreglement
- uitleg over de winkans
- klachtenprocedure

Notaris mr. J.P. van Harseler uit Amsterdam is bij de trekkingen aanwezig om het hele proces te controleren.

Inmiddels een echte traditie in de Van Eeghenstraat: Sinterklaas komt om zijn verjaardag met de kinderen van medewerkers te vieren.

Ons nieuwe huis

Met grote regelmaat verzamelt aan het eind van de middag een groep nieuwsgierige collega's, buurtgenoten, bouwexperts en vrienden van de loterijen op de Beethovenstraat 200 in Amsterdam. Voorzien van helm, felgekleurd hesje en werkschoenen krijgen zij een 'Hard Hat Tour' over de bouwplaats van ons nieuwe huis. Het begon in de 7 meter diepe bouwput. Vanaf eind 2017 lopen ze door een wind- en waterdicht pand. In het najaar van 2018 is het zo ver: de loterijen zitten bij elkaar in één gebouw dat is gerenoveerd volgens het hoogst haalbare duurzaamheidslabel: BREEAM Outstanding.

Ultraduurzaam

Op steenworp afstand van het Beatrixpark groeit aan de Beethovenstraat een gebouw vol inspiratie. Op meer dan veertig punten doen wij een extra inspanning om aan het duurzaamheidslabel BREEAM Outstanding te voldoen. We willen daarmee een

voorbeeld en bron van inspiratie zijn voor andere nog te renoveren panden.

Loterijmedewerkers krijgen tijdens een 'Hard Hat Tour' een rondleiding door ons nieuwe huis in aanbouw.

Annemarie van Doorn, directeur Dutch Green Building Council:
'De loterijen geven het goede voorbeeld, zij doen belangrijk pionierswerk'

Na de sloop van de onbruikbare delen van het oude gebouw begint de nieuwbouw vanuit de kelder, waar onder meer ruimte komt voor driehonderd fietsen en voor elektrische laadpalen voor auto's en fietsen.

Vernieuwbouwen

Wij hadden het onszelf veel makkelijker kunnen maken met de keus om het oude pand volledig te slopen en met een schone lei te beginnen. Maar we hadden dan bruikbare constructies en materialen vernietigd en zo het milieu zwaarder belast.

De betonelementen van de oude gevels hebben we nu verwerkt tot betongranulaat en toegepast in de nieuwe parkeergarage. De delen zijn zo voorzichtig mogelijk uit elkaar gehaald om de materialen te hergebruiken. Ook houden we rekening met de directe omgeving door het maximaal voorkomen van stof- en geluidshinder. Voor de duurzame aanpak van dit sloopproces hebben we het BREEAM Excellent certificaat ontvangen.

Ons nieuwe pand ontvangt het BREEAM Ontwerpcertificaat Outstanding.

Opvang regenwater

Onder de centrale trap in het atrium zitten twee tanks die regenwater opvangen voor hergebruik. Eén tank bevat gefilterd regenwater dat dient om de toiletten door te spoelen. De andere tank voorziet bij calamiteiten de sprinklerinstallatie van voldoende water om adequaat te werken. Het regenwater gebruiken we ook om de daktuin en voortuin te besproeien.

Energieopwekkende ramen

In 2016 wint de Delftse start-up PHYSEE met zijn innovatieve energieopwekkende ramen de hoofdprijs van een half miljoen euro in de Postcode Lottery

Het spectaculaire ontwerp van Benthem Crouwel voor het nieuwe pand van Goede Doelen Loterijen aan de Beethovenstraat in Amsterdam.

Op 15 november bereiken de bouwers het hoogste punt van het gebouw. Dat vieren ze in aanwezigheid van de directie, architecten en toeleveranciers.

Green Challenge. Op dat moment kunnen de jonge ondernemers niet bevroeden dat Goede Doelen Loterijen ook nog eens een order gaat plaatsen voor de PowerWindows voor ons nieuwe huis. Ferdinand Grapperhaus, CEO van PHYSEE: 'Ik vind het ontzettend gaaf dat de loterijen de stap durven nemen om PowerWindows toe te passen in hun nieuwe, duurzame kantoor.

Willem Kestelo, medeoprichter van PHYSEE, met een prototype van de 'PowerWindow'.

Ons nieuwe huis in aanbouw vanuit de lucht met links het St. Nicolaaslyceum en het Beatrixpark. Tijdens het Internationale BREEAM Awards Gala 2018 in Londen kreeg onze aanpak voor de duurzame bouw het eervolle predikaat 'highly commended'.

Dit is voor ons een geweldige showcase waarmee we nu de Amsterdamse vastgoedmarkt betreden!

Hergebruik

Vrijwel al het meubilair uit de huidige kantoren van de loterijen gaat mee naar het nieuwe huis. Een uitdaging voor de

architecten van D/Dock die met het interieur bezig zijn. Waar er nieuwe stoelen, tafels, kasten en banken moeten komen, gaan ze op zoek naar gebruikte materialen. Zo zijn de stoelen uit de Grote Kerk Naarden aangekocht voor het auditorium. Deze ruimte zal ook beschikbaar zijn voor de buurt en voor de goededoelenorganisaties.

Pernilla La Lau (l), Quinty Trustfull en Loretta Schrijver (r) nemen samen met Boudewijn Poelmann alvast een voorproefje op de nieuw te bouwen studio en presenteren vanuit ons nieuwe huis een aflevering van Koffietijd.

‘Dit maakt ons pa

1. Bewuste keuze om leegstaand kantoorpand te ‘vernieuwbouwen’
2. Een energie- en waterneutraal pand
3. Betrekken en informeren van onze medewerkers en de buurtbewoners
4. Het gesloopte materiaal is gescheiden afgevoerd en hergebruikt
5. Hergebruik van reeds aanwezig beton
6. Opslag van warmte en kou onder de grond om duurzaam te koelen en verwarmen
7. Klimaatplafonds voor verwarming én koeling
8. Totaal 938 zonnepanelen op het dak
9. Driedubbel geïsoleerd glas in de gevels
10. Opvang regenwater voor de toiletspoelingen
11. Energieopwekkende ramen van PowerWindows; winnaar Green Challenge 2016
12. Continue toevoer van frisse, gezonde lucht
13. Ledverlichting met bewegingssensoren
14. Groene daktuin met nestkasten voor vogels en vleermuizen
15. Optimale toegankelijkheid dankzij 2 energiezuinige liften voor mindervaliden
16. Energiezuinige apparatuur in keuken en pantry's
17. Opvang regenwater voor de dak- en voortuin
18. Hergebruik van al onze meubels
19. Gebruik van FSC-hout en cradle-to-cradlematerialen
20. Naast klimaatstelsel mogelijkheid om ramen te openen

nd zo duurzaam'

21. Gebruik van duurzame, milieuvriendelijke verf
22. Elektrische laadpalen voor auto's en fietsen
23. Gebruik van natuurlijke materialen zoals bamboe en natuursteen
24. Wormenhotel om compost te maken van afval
25. Bijenkasten op het groene dak
26. Stroom van de groenste energie-leverancier van Nederland: Qurrent
27. Sprinklerwater van opgevangen regenwater
28. Uitgekiend lichtplan én voldoende daglicht op onze werkplekken
29. Akoestisch plan voor álle ruimtes
30. Aparte kolfruimte
31. Douches en kleedruimtes voor onze fietsers
32. Yoga-, massage- en fysiokamer
33. Ruim aanbod van gezond en biologisch eten in onze kantine
34. Al het bouw materiaal komt uit de regio
35. Grote inpandige fietsenstalling met plek voor 300 fietsen
36. Duurzaam mobiliteitsplan: medewerkers stimuleren meer te bewegen
37. Al het openbaar vervoer op loopafstand
38. Permanente expositie over duurzame aanpak en verbouwing
39. Verlevendigen van de buurt met openbaar restaurant en expositie
40. We stellen ons auditorium open voor gebruik door buurt en goede doelen

De contouren van het uitnodigende en buurtgerichte voorplein van Beethovenstraat 200 zijn al snel duidelijk.

Eten en drinken

In ons bedrijfsrestaurant zullen we het aanbod van gezond en biologisch eten en drinken in vergelijking met nu aanzienlijk kunnen vergroten. Het buurtrestaurant komt los van het bedrijfsrestaurant te staan. Het is gevestigd naast de hoofdingang en het belooft een bijzonder en

uniek restaurant te worden. De door Stichting DOEN gesteunde sociale ondernemer Colour Kitchen zal het restaurant gaan uitbaten. Een garantie voor een eerlijke, duurzame en gezonde maaltijd, bereid en opgediend door mensen die geholpen zijn met deze ervaring.

Een team van verhuiscoaches zorgt ervoor dat de overgang naar het nieuwe pand zo soepel mogelijk zal verlopen.

Cijfers van de BankGiro Loterij

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2017

De BankGiro Loterij organiseert loterijen waarvoor door de Kansspelautoriteit onder kenmerk 10235 vergunning is verleend. De beschikking stelt onder meer als voorwaarde dat ten minste 50 procent van de nominale waarde van de verkochte deelnemingsbewijzen aan de begunstigde organisaties ten goede moet komen. De cijfers van de BankGiro Loterij zijn beschreven in de geconsolideerde staat van baten en lasten 2017 en ontleend aan de statutaire jaarrekening van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. voor 2017. Deze is goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 12 april 2018. De externe accountant heeft een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij deze statutaire jaarrekening. Voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten dient deze geconsolideerde staat van baten en lasten gelezen te worden in samenhang met de volledige statutaire jaarrekening.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met BW Boek 2 Titel 9 (en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving). Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengsten van de loterijen en de daaraan te relateren uitkeringen aan beneficiënten en deelnemers en kosten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra deze voorzienbaar zijn.

	2017		2016	
	€	%	€	%
Opbrengsten*				
Inleggelden BankGiro Loterij	149.623.150	15,2%	133.864.051	14,4%
Inleggelden Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij	832.911.944	84,8%	796.092.555	85,6%
	<u>982.535.094</u>	<u>100,0%</u>	<u>929.956.606</u>	<u>100,0%</u>
Afdracht beneficiënten**				
Afdracht BankGiro Loterij	74.811.575	50,0%	66.932.026	50,0%
Afdracht Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij	416.455.973	50,0%	398.046.278	50,0%
	<u>491.267.548</u>	<u>50,0%</u>	<u>464.978.304</u>	<u>50,0%</u>
Uitkeringen deelnemers BankGiro Loterij***				
Prijzen en cadeaus	63.177.745	42,2%	56.034.228	41,9%
Goededoelenprijzen en cadeaus	13.638.190	9,1%	7.117.589	5,3%
	<u>76.815.935</u>	<u>51,3%</u>	<u>63.151.817</u>	<u>47,2%</u>
Kortingen op prijzen in natura en cadeaus	-24.214.458	-16,2%	-19.069.143	-14,3%
Goededoelenprijzen en cadeaus onder afdracht beneficiënten	-9.763.205	-6,5%	-5.813.609	-4,3%
	<u>42.838.272</u>	<u>28,6%</u>	<u>38.269.065</u>	<u>28,6%</u>
Uitkeringen deelnemers Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij***				
Prijzen en cadeaus	258.060.199	31,0%	246.867.839	31,0%
Kosten				
Wervings- en organisatiekosten	193.059.572	19,7%	179.067.155	19,3%
Financiële baten en lasten (last)	-1.257.171	-0,1%	-773.308	-0,1%
Vennootschapsbelasting (bate)	3.507.445	0,4%	1.450.189	0,2%
	<u>3.507.445</u>	<u>0,4%</u>	<u>1.450.189</u>	<u>0,2%</u>
Resultaat na vennootschapsbelasting	<u>-440.223</u>	<u>0,0%</u>	<u>1.451.124</u>	<u>0,2%</u>

* Opbrengsten loterijen omvat de opbrengsten uit de verkoop van loten en wordt verantwoord in het verslagjaar waarop zij betrekking heeft.

** Afdracht beneficiënten betreft de 50 procentsuitkering van de loterijopbrengsten en wordt toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking heeft.

*** Uitkeringen aan deelnemers worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben en betreffen de waarde in het economisch verkeer van prijzen en cadeaus deelnemers.

Partners BankGiro Loterij

	2017	2016		2017	2016
	€	€		€	€
Vaste partners					
Prins Bernhard Cultuurfonds	14.000.000	14.000.000	Museum Arnhem	200.000	200.000
De 4 Rijksmusea	7.259.052	7.094.876	Museum Beelden aan Zee	200.000	200.000
BankGiro Loterij Fonds	4.255.029	4.163.820	Museum Catharijneconvent	200.000	200.000
Vereniging Hendrick de Keyser	1.200.000	1.200.000	Museum Speelklok	200.000	200.000
BOEi	500.000	500.000	Museumstoomtram Hoorn-Medemblik	200.000	200.000
Het Concertgebouw	500.000	500.000	Nederlands Fotomuseum	200.000	200.000
Gemeentemuseum Den Haag	500.000	500.000	Rijksmuseum van Oudheden	200.000	200.000
Museum Boijmans Van Beuningen	500.000	500.000	Singer Laren	200.000	200.000
Museum Plus Bus	500.000	500.000	Teylers Museum	200.000	200.000
Museumkaart	500.000	500.000	TwentseWelle	200.000	200.000
Nationaal Museum van Wereldculturen	500.000	500.000	Van Abbemuseum	200.000	200.000
Nederlands Openluchtmuseum	500.000	500.000	Zeeuws Museum	200.000	200.000
De Nieuwe Kerk	500.000	500.000	BankGiro Loterij Museumprijs	100.000	100.000
Zuiderzeemuseum	500.000	500.000	MOTI	0	200.000
De Hollandsche Molen	400.000	400.000	Eenmalige schenkingen		
Het Scheepvaartmuseum	400.000	400.000	Goededoelenprijzen	7.745.962	5.888.083
Vereniging Rembrandt	400.000	400.000	VIP-KAARTvergoeding	2.410.698	833.648
Beeld en Geluid	300.000	300.000	Museon	630.000	0
Centraal Museum Utrecht	300.000	300.000	Het Gevangenismuseum	600.000	0
Drents Museum	300.000	300.000	Watersnoodmuseum	600.000	0
EYE	300.000	300.000	Continium discovery center	500.000	0
Foam	300.000	300.000	Eusebiuskerk Arnhem	500.000	0
Groninger Museum	300.000	300.000	Storyworld	500.000	0
Hermitage Amsterdam	300.000	300.000	Haarlemmermeermuseum De Cruquius	400.000	0
Museum de Fundatie	300.000	300.000	Stichting Werelderfgoed Nederland	325.000	0
Naturalis Biodiversity Center	300.000	300.000	Bijzondere Uitkeringen	232.544	157.551
NEMO	300.000	300.000	Stichting Méér Muziek in de Klas	0	1.500.000
Het Nieuwe Instituut	300.000	300.000	Natuurmuseum Fryslân	0	400.000
Het Noordbrabants Museum	300.000	300.000	Kasteel Helmond	0	340.000
Paleis Het Loo	300.000	300.000	De Bastei	0	300.000
Het Spoorwegmuseum	300.000	300.000	Kathedrale Basiliek Sint Bavo	0	300.000
Stedelijk Museum Amsterdam	300.000	300.000	Sonnenborgh – museum & sterrenwacht	0	250.000
Amsterdam Museum	200.000	200.000	Oude Kerk Amsterdam	0	200.000
Anne Frank Stichting	200.000	200.000	Bijdrage Nationale Postcode Loterij:		
Bonnefantenmuseum	200.000	200.000	aan partners BankGiro Loterij	-1.430.209	-771.933
Cobra Museum	200.000	200.000	Extra projecten		
Frans Hals Museum De Hallen Haarlem	200.000	200.000	Museum Boijmans Van Beuningen	1.500.000	0
Fries Museum	200.000	200.000	NEMO	1.000.000	0
Jeugdcultuurfonds	200.000	200.000	Het Spoorwegmuseum	600.000	0
Joods Historisch Museum	200.000	200.000	Vereniging Rembrandt	500.000	0
Kunsthall Rotterdam	200.000	200.000	Frans Hals Museum De Hallen Haarlem	496.000	0
Maritiem Museum Rotterdam	200.000	0			

	2017	2016		2017	2016
	€	€		€	€
TwentseWelle	365.000	0	Kröller-Müller Museum	63.282	43.554
Kunsthal Rotterdam	350.000	0	Cobra Museum	61.796	83.820
Naturalis Biodiversity Center	0	1.250.000	Teylers Museum	55.802	53.708
Vereniging Hendrick de Keyser	0	975.000	Singer Laren	51.738	61.016
Prins Bernhard Cultuurfonds	0	850.000	Apenheul	49.882	46.13
Rijksmuseum	0	580.000	Het Scheepvaartmuseum	49.688	53.648
Zuiderzeemuseum	0	580.000	De Nieuwe Kerk	45.822	36.570
Rijksmuseum van Oudheden	0	522.000	Museum Speelklok	45.482	722
Teylers Museum	0	480.000	Museumstoomtram Hoorn-Medemblik	43.671	16.017
Hermitage Amsterdam	0	295.000	Carré Fonds	39.852	70.762
			Muiderslot	37.085	25.718
Geoormerkte bijdragen			Nederlands Fotomuseum	30.902	570
vfonds	3.286.482	2.127.964	Fries Museum	30.685	1.060
Prins Bernhard Cultuurfonds	2.194.352	928.691	De Hollandsche Molen	28.330	52.395
Het Concertgebouw	1.249.133	906.539	Frans Hals Museum De Hallen Haarlem	27.189	15.191
Rijksmuseum	844.735	963.371	Jeugdcultuurfonds	26.534	43.135
Paleis Het Loo	661.348	460.433	Anne Frank Stichting	26.447	27
Natura Artis Magistra	597.965	442.284	Van Abbemuseum	19.838	99
Museumkaart	537.975	749.215	EYE	16.457	23.002
Burgers' Zoo	387.705	177.775	TwentseWelle	14.202	278
Naturalis Biodiversity Center	350.066	204.597	Joods Historisch Museum	13.190	17.735
Ouwehands Dierenpark	342.684	121.781	Het Nieuwe Instituut	3.598	576
Museum de Fundatie	313.611	216.313	Centraal Museum Utrecht	3.578	4.724
NEMO	294.097	220.189	Amsterdam Museum	2.376	742
Mauritshuis	270.567	137.952	Vereniging Hendrick de Keyser	2.251	2.332
Nederlands Openluchtmuseum	256.362	208.717	Museum Beelden aan Zee	1.743	1.338
Het Spoorwegmuseum	237.171	192.934	Museum Het Valkhof	1.721	2.431
Groninger Museum	233.315	87.444	Zeeuws Museum	1.485	1.689
Gemeentemuseum Den Haag	221.338	200.109	Art Zuid	830	961
Nationaal Militair Museum	217.032	61.334	Bonnefantenmuseum	553	138
Zuiderzeemuseum	213.015	163.494	MOTI	493	557
Stedelijk Museum Amsterdam	192.210	174.214	nijntje museum	456	537
Beeld en Geluid	169.531	114.288	Museum Arnhem	20	0
Het Noordbrabants Museum	160.515	172.435			
Hermitage Amsterdam	121.191	120.376		74.811.575	66.932.026
Rijksmuseum van Oudheden	119.326	49.999			
BOEi	117.855	60.420			
Nationaal Museum van Wereldculturen	116.539	68.006			
Kunsthal Rotterdam	103.829	97.329			
Drents Museum	91.990	80.510			
Museum Catharijneconvent	86.001	7.347			
Wildlands Natuur en Educatie Fonds	82.707	3.929			
Kasteel de Haar	71.907	71.378			
Van Gogh Museum	68.103	64.503			
Foam	64.864	26.922			

Fondsenwerving als hoofddoelstelling van het kansspelbeleid

De BankGiro Loterij levert in 2017 weer een belangrijke en groeiende bijdrage aan cultuur en behoud van historisch erfgoed. De inleg stijgt met bijna 12 procent tot 149,6 miljoen euro. Dankzij de 622.609 deelnemers hebben we sinds 2002 al meer dan 930 miljoen euro aan onze culturele partners kunnen geven.

Ook de andere loterijen van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen, de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij, hebben hun positie versterkt. De Nationale Postcode Loterij groeit stevig door naar 715 miljoen euro. De inleg van de VriendenLoterij stijgt met 4 procent en komt in 2017 uit op 117,9 miljoen euro. Gezamenlijk groeien de loterijen naar een inleg van 982,5 miljoen euro, opgebracht door in totaal 4,1 miljoen deelnemers.

Groeiende bijdrage aan de samenleving

De 491,3 miljoen euro die de drie goededoelenloterijen in 2017 schenken aan hun beneficiënten is nog niet de totale bijdrage aan de samenleving. Die is nog groter, omdat de loterijen ongeveer 50 miljoen euro via belastingen aan de schatkist afdragen.

De totale bijdrage komt daarmee in 2017 op 541,3 miljoen euro. Dat is maar liefst 72 procent van het totaal van 750 miljoen euro dat alle Nederlandse loterijen aan de samenleving bijdragen.

Gewaardeerde partner

Het feit dat de bijdrage van de loterij vrij besteedbaar is, ervaren onze beneficiënten als een duidelijke blijk van vertrouwen. De organi-

satie kan zo zelf bepalen waar het geld het best ingezet kan worden om het doel te bereiken. Onze beneficiënten waarderen het echte partnerschap en de intensieve samenwerking met de loterij. De ondernemende aanpak van de loterij houdt ze scherp. Ook het delen van de marketing- en publiciteitskennis stellen ze op prijs.

Nieuwe kansspelwetgeving

In het regeerakkoord 2017-2021 van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie staan geen vergaande ambities ten aanzien van de kansspelwetgeving. Het belang van de afdracht aan goede doelen krijgt hierin wel erkenning met de zinsnede: '(...) en wordt het bestaande beleid rond de mogelijkheden voor de afdracht aan sport en goede doelen niet aangetast'.

Dit is een honorering van een langgekoesterde wens: een erkenning van het bevorderen van hoge maatschappelijke opbrengsten als doelstelling van het kansspelbeleid. Ook in 2017 heeft het wetsvoorstel Kansspelen op afstand (Koa) tevergeefs op behandeling in de Eerste Kamer liggen wachten. De verwachting is nu dat het reguleren van kansspelen op internet niet eerder dan in 2019 zijn beslag

krijgt. De afbakening tussen deze risicovolle kansspelen en onze loterijen is en blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt. En wat de loterijen betreft blijft het realiseren van een gelijk speelveld – alle loterijen minimaal 40 procent afdracht aan de samenleving – een essentiële voorwaarde om een nog hogere maatschappelijke opbrengst te realiseren.

Onze boodschap aan het kabinet

1. Voeg fondsenwerving voor de samenleving toe als uitgangspunt van het kansspelbeleid.

Het kansspelbeleid beperkt zich nu tot consumentenbescherming, voorkomen van kansspelverslaving en tegengaan van illegaliteit en criminaliteit. Het belangrijkste uitgangspunt ontbreekt: het borgen van hoge maatschappelijke opbrengsten. Zodat 750 miljoen euro per jaar voor de samenleving behouden blijft.

2. Laat alle loterijen minimaal 40 procent van de inleg aan de samenleving bijdragen

Nu dragen goededoelenloterijen de helft van de omzet af, andere loterijen circa 15 procent. Nu de loterijmarkt een open markt is, moet er ook een gelijk speelveld komen door het afdrachtspercentage voor alle loterijen gelijk te trekken. Zo kan ook in één keer veel meer geld beschikbaar komen voor de samenleving.

3. Zorg voor onderscheid in wet- en regelgeving tussen veilige en risicovolle kansspelen

Loterijen zijn fondsenwervers, die horen niet in de sfeer en de beperkingen van risicovolle kansspelen zoals weddenschappen, casino's en speelautomaten. Daarom is er onderscheid nodig tussen maatregelen voor veilige en risicovolle kansspelen. Zodat voor risicovolle kansspelen strengere regels gelden en loterijen fondsen kunnen blijven werven voor de samenleving.

In juni komen op Kasteel de Haar onze partners bijeen voor de jaarlijkse BankGiro Loterij Zomermiddag. Laura Santacreu van Public Affairs geeft een politieke update met betrekking tot het kansspelbeleid. Onze wens is dat alle loterijen in Nederland evenveel afdragen aan de samenleving: minimaal 40 procent van de omzet. Daarnaast komen de VIP-KAART, nieuwe campagnes, de groei van het aantal volgers op de sociale media en het succesvolle nieuwe tv-programma Verzamelkoorts! ruimschoots aan bod.

Jaarinleg van de Nederlandse loterijen in miljoenen euro's over de jaren 1990-2017

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
• Nationale Postcode Loterij	7	32	74	108	145	164	177	201	243	246	263	293	338	362	393	420	432	450	489	513	541	568	581	605	624	655	683	715
• BankGiro Loterij	54	59	66	66	64	63	63	68	68	68	67	66	71	80	84	105	102	107	116	119	119	128	128	125	125	126	134	150
• VriendenLoterij	-	1	5	6	8	10	10	11	20	50	50	52	68	70	73	72	75	80	94	94	90	96	96	98	101	106	113	118
Totaal Holding Nationale Goede Doelen Loterijen	61	92	145	180	217	237	250	280	331	364	380	411	477	512	550	597	609	637	699	726	750	792	806	828	851	887	930	983
Staatsloterij** (SENS)	284	282	350	365	353	390	419	472	514	575	596	659	689	699	698	673	738	772	826	890	840	821	787	773	738	692	696	n.a.*
Toto/Lotto (SNS) + Krasloterij**	71	70	73	122	215	196	202	202	205	219	220	244	259	276	270	275	276	270	288	333	352	348	335	307	322	358	406	n.a.*

Afdracht Nederlandse loterijen over de jaren 1998-2017, in miljoenen euro's

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
• Nationale Postcode Loterij	146,2	148,5	159,0	177,1	203,3	217,4	225,2	212,5	216,7	226,0	244,7	257,4	270,9	283,9	290,7	302,6	312,0	327,5	341,4	357,5
• BankGiro Loterij	40,7	40,4	40,0	39,9	42,4	47,9	47,1	52,6	51,3	53,3	58,5	59,7	59,9	64,2	64,2	62,5	62,6	62,8	66,9	74,8
• VriendenLoterij	12,1	29,7	30,4	32,9	41,1	41,9	41,6	36,1	37,3	40,0	47,2	47,0	45,1	47,8	48,3	48,7	50,7	52,9	56,6	58,9
Totaal Holding Nationale Goede Doelen Loterijen	199,0	218,6	229,4	249,9	286,8	307,2	313,9	301,2	305,3	319,3	350,4	364,1	375,9	395,8	403,2	413,8	425,3	443,3	465,0	491,3
Staatsloterij** (SENS)	102,1	116,6	113,5	119,5	82,0	107,0	140,0	131,9	138,8	153,7	140,3	143,2	143,4	131,2	125,7	122,9	110,7	103,8	94,6	n.a.*
Toto/Lotto (SNS) + Krasloterij**	47,7	52,4	47,1	52,7	56,0	59,5	61,6	63,4	61,0	54,0	65,0	71,2	81,8	81,2	60,5	59,6	59,1	60,0	58,0	n.a.*

(**In april 2016 is de Nederlandse Loterij ontstaan vanuit de fusie tussen de Nederlandse Staatsloterij en De Lotto)
(Bron: Kansspelautoriteit, jaarverslagen loterijen)

(*Bij het ter perse gaan nog niet bekend)

De afdracht is het bedrag dat de loterijen afdragen aan hun beneficiënten of aan de staat (bij de Nederlandse Loterij). Voor de Nationale Postcode Loterij, de VriendenLoterij en de BankGiro Loterij geldt een wettelijke minimale afdracht van 50 procent. Tot 1 september 2004 gold een wettelijke minimale afdracht van 60 procent.

Onderdeel van een grote familie

De drie Nederlandse loterijen vormen met de Postcode Loterijen in Zweden, Groot-Brittannië en Duitsland een grote familie van goededoelenloterijen. Zo groot dat we samen zelfs de derde particuliere geldddonor van de wereld zijn. Dat wijst het jaarlijkse onderzoek van de Werkgroep Filantropische Studies van de Vrije Universiteit uit. Het Engelse dagblad City A.M. publiceert deze ranglijst met ook in 2017 de Bill & Melinda Gates Foundation op de eerste plaats en de Wellcome Trust als tweede. De lijst laat zien hoeveel wij per jaar aan goede doelen bijdragen.

Tweede plaats

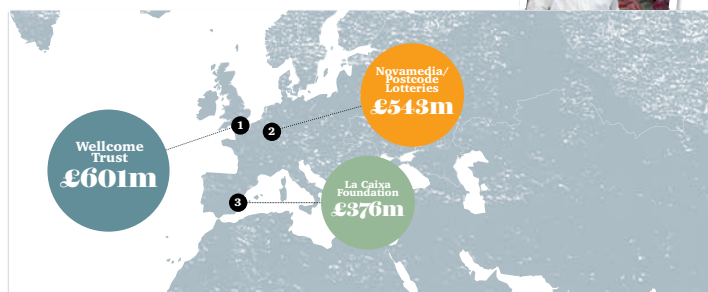
Dit jaar publiceert City A.M. ook een lijst met de grootste particuliere geldddonoren in Europa. Op deze ranglijst zijn wij de nummer twee, na de Britse Wellcome Trust en voor de Spaanse La Caixa

Foundation. Uit het onderzoek blijkt verder dat Nederland op deze Europese lijst met maar liefst een kwart van het totaal de tweede plaats inneemt achter Groot-Brittannië en voor grote landen als Spanje en Duitsland.

Met de bijdrage van de Svenska PostkodLotteriet kan het World Wide Fund for Nature de biodiversiteit in de Baltische Zee herstellen.

CITY A.M.
BUSINESS WITH PERSONALITY

Top 20 Europe's Private Charity Donors 2017

RANK	ORGANISATION (COUNTRY)	FOUNDED	£ 2016	% CHANGE
1.	Wellcome Trust (UK)	1936	£601	-1%
2.	Novamedia/Postcode Lotteries (Netherlands)	1989	£543	8%
3.	La Caixa Foundation (Spain)	1990	£377	4%
4.	Church Commissioners (UK)	1836	£231	6%
5.	Children's Investment Fund Foundation (UK)	2002	£155	-8%
6.	Compagnia di San Paolo (Italy)	1563	£135	15%

Novamedia/Postcode Lotteries is een toonaangevende geldddonor door sinds haar oprichting al meer dan 8,6 miljard euro te schenken aan goede doelen.

Voor de toekomst veiliggesteld

We zijn trots op de grote rol die we als fondsenwerver hebben. Talloze goededoelenorganisaties kunnen dankzij de steun van de loterijdeelnemers de wereld rechtvaardiger en groener maken. We willen dat die bijdrage ook voor de komende generaties verankerd blijft. Daarom zijn de aandelen van Novamedia, de eigenaar van de merken en loterijformats waaronder de BankGiro Loterij, nu voor 100 procent in bezit van de onafhankelijke Stichting de Novamedia Fundatie. De stichting kan deze aandelen niet verkopen en toekomstige opbrengsten kunnen alleen in initiatieven geïnvesteerd worden die bijdragen aan een rechtvaardigere en mooiere wereld. Zo is de maatschappelijke missie voor de toekomst veiliggesteld.

Novamedia

Novamedia is de bedenker en eigenaar van diverse merken en loterijformats, waaronder de Postcode Loterij. Novamedia, een 'social enterprise', richt ook in andere landen Postcode Loterijen op om daar (internationale) organisaties en initiatieven met een ideëel karakter financieel te kunnen steunen. In Zweden heeft Svenska PostkodLotteriet inmiddels 947.440 deelnemers met ruim 1,7 miljoen loten. De jaarlijkse opbrengst voor goede doelen is 114,2 miljoen euro. Het aantal begunstigde organisaties is 55. De People's Postcode Lottery in Groot-Brittannië zet ook in 2017 haar spectaculaire groei door. Schotland, Engeland en Wales raken verder bekend met de People's Postcode Lottery en het aantal loten stijgt met

In september bezoeken de leden van de Raad van Commissarissen van Novamedia tijdens een 'Hard Hat Tour' de bouwplaats van het nieuwe duurzame huis van Novamedia en Goede Doelen Loterijen.

23 procent. De inleg neemt toe tot 349,9 miljoen euro, waarvan ruim 30,5 procent naar voornamelijk regionale goededoelenorganisaties gaat. Eind 2017 spelen meer dan 2,7 miljoen loten mee

in de People's Postcode Lottery. De Deutsche Postcode Lotterie kent een succesvol eerste jaar. De eerste trekking vindt plaats in oktober 2016 en aan het eind van 2017 spelen er 102.967 deel-

nemers met 129.738 loten mee. De opbrengst komt daarmee uit op 11,6 miljoen euro, waardoor de Duitse loterij 286 goede doelen kan steunen met 3,5 miljoen euro.

In 2017 komt er na jaren geduld ook een vergunning voor de Postcode Loterij in Noorwegen. De voorbereidingen voor de start van de Norsk Postkod Lotteri zijn in volle gang.

De Deutsche Postcode Lotterie steunt 286 goede doelen, waaronder Freundeskreis der Auricher Pfadfinder e.V.

De BankGiro Loterij is aangesloten bij de Association of Charity Lotteries in the European Union (ACLEU).

Fondsenwerving in Europa

Om de discussie over kansspelen op Europees niveau te kunnen voeren en het belang van fondsenwervers voor maatschappelijke organisaties te onderstrepen, zijn de BankGiro Loterij, Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij actief lid van de Association of Charity Lotteries in the European Union (ACLEU). Deze in 2008 opgerichte internationale vereniging vertegenwoordigt de belangen van goededoelenloterijen in de Europese Unie. Een van de speerpunten van ACLEU is bekendheid geven aan het model van een loterij als middel om fondsen te werven voor goede doelen. ACLEU streeft ernaar dat fondsenwerving voor goede doelen een legitieme doelstelling van het kansspelbeleid wordt.

De Riding for the Disabled Association ontvangt uit de inleg van 2017 een bijdrage van de People's Postcode Lottery.

Colofon

Uitgave:

BankGiro Loterij N.V.

Druk:

Joh. Enschedé Amsterdam BV

Grafisch ontwerp en illustraties:

Wonderwerk m.m.v.

Woldberg&Wesseling dm

Productie:

De Schepper Campagnes

met medewerking voor tekst

van Concern/Schoenmakers

Communicatie-projecten en Más.

Foto's en illustraties:

Het copyright van de foto's berust

bij de culturele partner die erbij

staat, met uitzondering van:

Cover: ANP Royal Images/

Robin Utrecht

Binnenzijde omslag voor, 4,

6 (b., o.), 7 (b., l.o., r.o.), 8 (l.o.),

9, 10, 11, 12, 13, 20 (b.), 21 (r.b.,

o.), 34 (b.), 37 (b.), 38 (r.o.),

39 (o.), 40 (b.m., r.b., l.o., r.o.),

41 (b., l.m., r.m., o.), 46 (b.),

47 (Ten Brink, De Lange, Verlinde),

48, 49 (b., l.o.), 50 (b.), 52,

53 (l.o.), 56 (o.), 62: Roy Beusker

Pag. 5, 6 (l.), 36 (b., r.o.), 37 (o.),

38 (l.o.), 39 (b.), 44 (b., r.o.):

Jurgen Jacob Lodder

Pag. 7 (m.o.), 8 (b.),

40 (r.m., m.o.), 41 (m.):

Bastiaan van Musscher Fotografie

Pag. 8 (r.o.): Pascale Leenders

Pag. 14: Teresien da Silva

Pag. 15 (b.), 23 (b.): Getty Images/

Patrick van Katwijk

Pag. 15 (o.): Jan van Dalen

Fotografie

Pag. 16 (o.): Ronald Knapp

Pag. 17 (l.b.): Collectie Inner

Mongolia Museum, Hohhot

(China)

Pag. 17 (l.o.): Geen titel, Watts,

California, 1967 c Gordon Parks/

Courtesy The Gordon Parks

Foundation

Pag. 18 (o.): Gerrit Schreurs

Pag. 19: Robert Gniewek,

Rosie's Diner #10, 2011,

Collection of Robert Mann,

Florida c Robert Gniewek/

Courtesy Louis K. Meisel Gallery,

New York

Pag. 22 (b.): Peter Hilz

Pag. 25 (r.m.): Jean Tingeley,

Gismo, 1960 c Pictoright

Amsterdam 2018

Pag. 26 (l.b.): Martijn Beekman

Fotografie

Pag. 26 (o.): Collectie Museum

de Fundatie, Joseph Klubansky,

Reflections of Youth 2016 c

Pictoright Amsterdam 2018

Pag. 28 (l.b.), 35 (l.o.):

Frits Loomeijer

Pag. 28 (r.o.), 31 (r.o.):

Marco de Swart

Pag. 29 (l.b.): Impressie Boijmans

Van Beuningen, beeld MVRDV

Pag. 29 (r.b.): DigiBaan

Pag. 29 (r.o.): Shutterstock

Pag. 30 (l.): Wim Giebels

Pag. 32 (r.o.), 35 (r.m.):

Janneke Roelofs

Pag. 33 (r.o.): NL Architects

Pag. 38 (l.b.): Key

Pag. 40 (l.b.): Harry Heuts

Pag. 42 (b.): Gerard van Hees

Pag. 42 (o.), 43 (o.):

Petra Steenkamer

Pag. 43 (b.): Wessel de Groot

Pag. 44 (l.o.): MAX

Pag. 45 (b.): Michel Schnater

Pag. 47 (Janzen, Borsato):

Nick van Ormondt

Pag. 52 (b.): Jerry Lauwers

Pag. 53 (r.o.): Roderick Nijenhuis

Pag. 54, 55 (l.o.), 57, 64 (b.):

Jasper Juinen

Pag. 55 (b.): Artist impression

Bentham Crouwel

Pag. 63 (b.): Germund Sellgren,

WWF Sweden

Pag. 64 (l.o.): Vaganten Aurich/

Lukas Cramer

De uitgever heeft getracht alle bronnen van het gebruikte beeldmateriaal te achterhalen. In een enkel geval is dat niet gelukt. Rechthebbenden kunnen zich alsnog in verbinding stellen met de uitgever. Adres zie achterzijde.

Op www.bankgiroloterij.nl vindt u onder 'OVER' het jaarverslag online. Hierin staan fragmenten van televisie-uitzendingen zoals onze spelshows en documentaires en links naar onze goede doelen.

Dit jaarverslag is gedrukt op gerecycled, CO₂-neutraal geproduceerd FSC-papier.

© BankGiro Loterij N.V.,
Amsterdam 2018

BankGiroLoterij

BankGiro Loterij
Secretariaat: Van Eeghenstraat 70
1071 GK Amsterdam

nieuw adres per 1 november 2018:
Beethovenstraat 200
1077 JZ Amsterdam

Postbus 75969
1070 AZ Amsterdam

deelnemers:
telefoon 088 – 020 1030 (normaal tarief)

zakelijke relaties:
telefoon 020 – 573 74 74
e-mail secretariaat@bankgiroloterij.nl

www.bankgiroloterij.nl

pers:
nieuws.bankgiroloterij.nl

 @bankgiroloterij

 BankGiro Loterij

 BankGiro Loterij

 bankgiroloterij

 #beleefmeer